

Innst. O. nr. 44

(2005-2006)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 44 (2005-2006)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover

Til Odelstinget

1. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

1.1 Sammendrag

1.1.1 Innledning

Departementet fremmer i proposisjonen lovforslag på seks ulike områder. Det foreslås endringer i lovreglene om autorisasjon av og tilsyn med regnskapsførere, endringer i lovreglene om godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner for regnskapsførere og revisorer (EØS-krav), nye lovregler om likviditetskrav for banker samt endringer av teknisk karakter i hvitvaskingsloven, regnskapsloven og forsikringsformidlingsloven.

1.1.2 Endringer i lovreglene om autorisasjon av og tilsyn med regnskapsførere

Autorisasjonsordningen for regnskapsførere ble innført ved lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven). Enhver som i næring påtar seg å føre regnskap for andre, skal være autorisert etter bestemmelsene i loven. Flere hensyn tilsier at det er viktig at autorisasjonsordningen fungerer tilfredsstillende: Autorisasjonsordningen kan bidra til å hindre økonomisk kriminalitet, sikre en faglig minstestandard for de regnskapsplik-

tige samt medvirke til at myndighetene gis et godt kontrollgrunnlag. En velfungerende autorisasjonsordning vil også kunne bidra til å sikre allmennhetens tillit til regnskapsførerbransjen.

Autorisasjonsordningen ble i 1999 lagt til Kredittilsynet. Stortinget vedtok våren 2004 at autorisasjonsordningen for regnskapsførere skal videreføres med uendret organisering, det vil si at ordningen fortsatt skal forvaltes av Kredittilsynet. Kredittilsynet har i perioden etter 1999 opparbeidet forvaltningsmessig og tilsynsmessig erfaring med regnskapsførerloven. Kredittilsynet har på denne bakgrunn foreslått endringer i loven for å forenkle forvaltningen av autorisasjonsordningen og lette tilsynet, og tilpasse loven til endringer som har funnet sted i regnskapsførerbransjen. Departementet følger i hovedsak opp disse forslagene i proposisjonen her.

Departementet foreslår at definisjonen av regnskapsføring uttrykkelig skal inkludere utføring av oppdragsgivers plikter etter bokføringsloven. Det foreslås lovfestet et krav om at en autorisert regnskapsfører skal utføre sine oppdrag i samsvar med god regnskapsføringsskikk. Det foreslås at Kredittilsynet gis myndighet i forskrift til å fastsette nærmere bestemmelser om navn, adresse og andre opplysninger om oppdragsgiver og regnskapsfører i dokumenter eller oppgaver som regnskapsføreren utarbeider.

Departementet foreslår endringer i regnskapsførerlovens bestemmelser om vilkår for autorisasjon. Det foreslås at det innføres en hjemmel for Kredittilsynet til å gjøre unntak fra kravet til fast kontorsted i Norge. Videre foreslås det at regnskapsførerloven skal inneholde et uttrykkelig krav til hederligandel. Departementet foreslår at bestemmelser om krav til regnskapspraksis fastsettes i forskrift, slik som tilfellet er for krav til utdanning.

Det foreslås at dagens ordning med fornyelse av autorisasjon hvert femte år oppheves. I stedet fore-

slås det en bestemmelse om at regnskapsfører til enhver tid skal kunne dokumentere tilstrekkelig etterutdanning etter nærmere regler gitt av Kredittilsynet.

Det foreslås en bestemmelse om at Kredittilsynet kan fastsette forskrifter om og unntak fra kravet om at daglig leder i regnskapsførerselskaper må ha autorisasjon som regnskapsfører. Videre foreslås det krav om at et regnskapsførerselskap må ha som formål å drive regnskapsføring for andre. Det foreslås også krav om at regnskapsførerselskap skal være økonomisk vederheftig. Det er allerede krav om økonomisk vederheftighet for regnskapsførere. Departementet foreslår at betegnelsen "Autorisert regnskapsførerlag" oppheves.

Det foreslås at bestemmelsene om automatisk bortfall av autorisasjon oppheves, og at autorisasjon må tilbakekalles gjennom et vedtak av Kredittilsynet.

Det foreslås en bestemmelse som gir departementet myndighet til å opprette en klagenemnd for vedtak etter regnskapsførerloven.

Det foreslås at Kredittilsynet kan pålegge regnskapsførers oppdragsgiver å gi Kredittilsynet innsynsrett i regnskapsmateriale som regnskapsføreren har håndtert i forbindelse med oppdraget dersom det er nødvendig for å få gjennomført et forsvarlig tilsyn. Slikt pålegg kan ikke omfatte regnskapsmateriale som befinner seg hos regnskapsføreren. Kredittilsynet gis adgang til å ilegge løpende dagmulkt ved overtredelse av pålegget.

Det foreslås at bestemmelser i regnskapsførerloven om forklaringsplikt, tilsyn og saksbehandling oppheves, fordi disse forholdene er regulert i kredittilsynsloven og forvaltningsloven.

Departementet foreslår endringer i reglene om regnskapsførers taushetsplikt. Det foreslås at det innføres unntak fra taushetsplikten etter mønster av revisorloven. Det foreslås unntak fra taushetsplikten ved foreningsbasert kvalitetskontroll, etterforskning i straffesak, avgivelse av opplysninger til politiet og ved overtakelse av regnskapsføreroppdrag.

Det foreslås at strafferammen for overtredelse av bestemmelser i regnskapsførerloven og forskrifter gitt i medhold av loven utvides fra tre måneder til ett år. Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak foreslås utvidet fra to til fem år.

1.1.3 Endringer i lovreglene om godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner for regnskapsførere og revisorer

På bakgrunn av EØS-forpliktelse og for å unngå unødige etableringshindre, er det fastsatt at regnskapsførere og revisorer med kvalifikasjoner fra andre land på visse vilkår kan få godkjenning/autorisasjon i Norge på grunnlag av sine kvalifikasjoner fra hjemlandet. I proposisjonen vurderes innretningen av

den gjeldende reguleringen ut fra nyere avklaringer av EØS-forpliktelsene på området.

Etter EØS-regler som tilsvarende rådsdirektiv 89/48/EØF (yrker med krav til minst tre års høyere utdanning) og 92/51/EØF, plikter medlemsstater å gi søkere fra andre medlemsstater adgang til lovregulerte yrker som i vertsstaten krever visse kvalifikasjoner, forutsatt at søkeren har de kvalifikasjoner som kreves for å utføre det aktuelle yrket i en annen medlemsstat.

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har gitt uttrykk for at gjeldende bestemmelser i revisor- og regnskapsførerlovgivningen ikke fullt ut gjennomfører disse EØS-reglene om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Departementet foreslår endringer i revisor- og regnskapsførerloven for å sikre korrekt gjennomføring av EØS-reglene.

Utdannings- og forskningsdepartementet utarbeidet i 2004 et notat om praktisk metode for "Gjennomføring av direktiver om yrkeskvalifikasjoner". I notatet presiseres EØS-forpliktelsene etter direktiv 92/51/EØF. I tillegg anbefales praktiske fremgangsmåter for nærmere utforming og innhold i lov- og forskriftsbestemmelser om gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner med grunnlag i direktivet.

Direktiv 2005/36/EF av 7. september 2005 viderefører reglene i direktiv 89/48/EF og 92/51/EF. Direktivet er EØS-relevant. Direktivet fastsetter også enkelte nye bestemmelser som vil måtte vurderes i forbindelse med gjennomføring av aktuelle EØS-forpliktelser etter direktivet.

Departementet anser på denne bakgrunn at det er nødvendig med tilpasninger i den gjeldende reguleringen. Det må blant annet presiseres at søkere fra andre EØS-land som oppfyller vilkårene skal ha rett til godkjenning/autorisasjon i Norge. Notatet om praktisk metode for implementering av direktiv 92/51/EØF fra Utdannings- og forskningsdepartementet (nå Kunnskapsdepartementet) presiserer at flere av detaljene fra direktivreglene bør innarbeides i de norske reglene som gjennomfører direktivene. Erfaringsmessig er det få utenlandske regnskapsførere og revisorer som søker godkjenning på grunnlag av sine kvalifikasjoner fra hjemlandet. Departementet mener derfor at det vil være mest hensiktsmessig å fastsette reglene om dette i forskrift, og foreslår at departementet gis adgang til det i regnskapsførerloven og revisorloven.

1.1.4 Nye likviditetskrav for banker

Departementet fremmer i proposisjonen forslag til endring i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven). Forslaget innebærer at det innføres et likviditetskrav for alle finansinstitusjoner. Lovforslaget bygger på et forslag fra Banklovkommissjonen i

kommisjonens utredning 2001: 23 "Finansforetaks virksomhet".

I henhold til gjeldende rett er sparebanker og forretningsbanker underlagt et likviditetskrav, som er formulert som en plikt til å sørge for at de til enhver tid kan dekke sine skyldnader ved forfall. Dette er supplert med kvantitative regler om bankenes minste beholdninger av likvider i forskrift 16. desember 1988 nr. 1222 om minstekrav til likvider for forretnings- og sparebanker (likviditetsforskriften).

Departementet foreslår i proposisjonen at likviditetskravet skal gjelde for alle finansinstitusjoner, og ikke bare for banker. Det er generelt viktig at et samlet finansmarked fungerer godt, og herunder at alle finansinstitusjoner er likvide. Departementet foreslår at likviditetskravet suppleres med krav om at den enkelte finansinstitusjon skal ha en forsvarlig likviditetsstyring etter retningslinjer fastsatt av styret. Her foreslås det at Kredittilsynet gis hjemmel til å fastsette rapporteringskrav hvis det skulle være behov.

For banker, kredittforetak og finansieringsselskaper foreslår departementet en egen bestemmelse om at disse skal rapportere gjenstående løpetid for poster i balansen og ikke-balanseførte finansielle midler til Kredittilsynet. Kredittilsynet foreslås gitt hjemmel til å fastsette nærmere krav til rapportering av gjenstående løpetid for poster i og utenfor balansen.

Departementet foreslår videre en bestemmelse om at Kredittilsynet skal kunne gi finansinstitusjonene pålegg som begrenser adgangen til å gi nye lån eller kreditter, dersom tilsynet finner at likviditetsrisikoen knyttet til virksomheten ikke er forsvarlig. Kredittilsynet kan i henhold til departementets forslag, også kreve at andre tiltak blir satt i verk for å rette på forholdet.

Det foreslås at departementet kan fastsette nærmere regler til gjennomføring av bestemmelsene om likviditet. Det foreslås også at departementet kan fastsette minstekrav til finansinstitusjoners beholdning av likvider, men bare når det foreligger særlige grunner. Bestemmelser foreslås tatt inn i finansieringsvirksomhetsloven. På denne bakgrunn foreslår departementet å oppheve bestemmelsene om likviditet i sparebankloven og forretningsbankloven, med den tilhørende likviditetsforskriften.

1.1.5 Endring i hvitvaskingsloven

Departementet foreslår å rette opp en feil i straffebestemmelsen i hvitvaskingsloven, slik at det klargjøres at også ansatte hos rapporteringspliktige kan straffes for overtredelse av hvitvaskingsloven med tilhørende forskrifter.

1.1.6 Tekniske endringer i regnskapsloven

Det foreslås tekniske justeringer i regnskapsloven.

1.1.7 Endring i forsikringsformidlingsloven

Det foreslås en endring i bestemmelsen om klageorgan ved at departementets forskriftsmyndighet presiseres til å omfatte bestemmelser om finansiering av organet, herunder bestemmelser om at utgifter tilknyttet organets virksomhet skal utliknes på forsikringsformidlingsforetakene eller dekkes av partene.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, Reidar Sandal, lederen Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Peter Skovholt Gitmark og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars-Henrik Michelsen, viser til at forslagene er nærmere omtalt nedenfor i denne innstillingen og i Ot.prp. nr. 44 (2005-2006) Om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover.

Komiteen viser til at det generelt kun er konkrete forslag som krever lovhjemmel og Regjeringens vurderinger vedrørende dette, som er gjengitt nedenfor i sammendragene under det enkelte punkt. Bakgrunnen for forslagene, gjeldende norsk rett, utenlands rett, Kredittilsynets forslag, høringsuttalelser mv. knyttet til det enkelte forslag, er redegjort nærmere for i nevnte odelstingsproposisjon. Også nærmere vurderinger vedrørende lovforslagene er i noen grad kun delvis gjengitt, eventuelt bare vist til.

Komiteen viser til sine merknader nedenfor under det enkelte punkt.

2. ENDRINGER I REGLER OM AUTORISASJON AV OG TILSYN MED REGNSKAPSFØRERE

2.1 Autorisasjonsordningens virkeområde

2.1.1 Sammendrag

Departementet legger til grunn at det vil være klargjørende om det i regnskapsførerlovens definisjon av regnskapsføring også uttrykkelig inkluderer utføring av oppdragsgivers plikter etter bokførings-

lovgivningen. Departementet mener at en referanse til regelverket om bokføring virker klargjørende, siden bokføringsloven med forskrifter har medført at regelverk som tidligere var gitt i medhold av ulike typer lovverk nå er samlet i et definert regelsett. Det vil blant annet klargjøre at lønnsføring er omfattet av autorisasjonsplikten.

Departementet foreslår at det presiseres i regnskapsførerloven at som regnskapsføring etter loven regnes utføring av oppdragsgivers plikter etter regnskaps- og bokføringslovgivningen.

Departementet mener at det vil være ryddig om det i regnskapsførerloven § 1 fremgår at autorisasjonsplikten knyttes til at vedkommende i næring påtar seg oppdrag om regnskapsføring som definert i § 2. Departementet foreslår at enhver som i næring påtar seg å føre regnskap for andre, jf. § 2 første ledd, skal være autorisert av Kredittilsynet i samsvar med denne lov.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 1 og endret § 2.

2.1.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor- slag del V (regnskapsførerloven) endret § 1 første ledd og endret § 2 første ledd.

2.2 Krav til god regnskapsføringsskikk

2.2.1 Sammendrag

Departementet mener at en rettslig standard om god regnskapsføringsskikk vil være sentral i forhold til å definere det nærmere innholdet i regnskapsfø- res yrkesutøvelse. Etter departementets oppfatning vil et lovbestemt krav om at oppdrag skal utføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk kunne bidra til å heve bransjestandardenes autoritet og sette ytterligere fokus på yrkesutøvelsen. Standarder utarbeidet av bransjeorganisasjoner som dekker en vesentlig del av regnskapsførere og som krever at medlemmene følger standardene, vil etter departementets forutset- ning raskt måtte anses som uttrykk for god regn- skapsføringsskikk. Dette vil særlig være tilfelle i for- hold til standarder utarbeidet i fellesskap av NARF og Økonomiforbundet. En klar forutsetning for dette er likevel at standarden angir krav som er i samsvar med lov og forskrift. En regnskapsførers plikter etter øvrige lov- og forskriftsbestemmelser kan ikke inn- skrenkes eller settes til side med grunnlag i ulovfestet regnskapsføringsskikk eller utfyllende bransjestan- darder.

Departementets forslag bygger på at det nærmere innholdet i god regnskapsføringsskikk, på samme måte som for revisorer og eiendomsmeglere, skal ut- vikles gjennom praksis og/eller bransjestandarder.

Departementet foreslår en bestemmelse om at au- torisert regnskapsfører skal utføre oppdrag i samsvar med god regnskapsføringsskikk.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsfører- loven) endret § 2.

2.2.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor- slag del V (regnskapsførerloven) endret § 1 og endret § 2 annet ledd.

2.3 Dokumentasjon av oppdrag

2.3.1 Sammendrag

Departementet vurderer at regler om opplysning- er i dokumenter utarbeidet av regnskapsfører er be- dre egnet til å bli fastsatt i forskrift enn i lov. Depar- tementet foreslår derfor at det gis adgang til å fastset- te forskriftsbestemmelser om opplysninger i doku- menter eller oppgaver som regnskapsføreren utarbei- der. Departementet foreslår en bestemmelse om at Kredittilsynet i forskrift kan fastsette bestemmelser om krav til navn, adresse og andre opplysninger om oppdragsgiver og regnskapsfører i oppdragsavtale, regnskapsmateriale og andre dokumenter eller opp- gaver som regnskapsføreren utarbeider.

Departementet viser til lovforslaget del V (regn- skapsførerloven) endret § 3.

2.3.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor- slag del V (regnskapsførerloven) endret § 3.

2.4 Vilkår for autorisasjon

2.4.1 Sammendrag

KRAVET TIL FAST KONTORSTED

Departementet foreslår at det kan gjøres unntak fra kravet til fast kontorsted i Norge. Begrunnelsen for at en slik bestemmelse ble tatt inn i revisorloven i 2003 - hensynet til Norges forpliktelser etter EØS- avtalens bestemmelser om grenseoverskridende virk- somhet - tilsier etter departementets oppfatning at det tas inn en slik dispensasjonshjemmel i regnskapsfø- rerloven.

Departementet understreker betydningen av at dokumentasjon som gjelder klienter i Norge oppbe- vares på en ordnet og forsvarlig måte, og at offentlig kontrollmyndighet sikres nødvendig tilgang. Etter forslaget må Kredittilsynet vurdere om disse vilkåre- ne er oppfylt i det enkelte tilfelle. Hvis Kredittilsynet finner at vilkårene ikke er oppfylt, vil det etter forsla- get ikke være adgang til å gjøre unntak fra kravet om fast kontorsted. I tråd med alminnelige forvaltnings- rettslige prinsipper vil det være adgang til å sette vil- kår for en eventuell dispensasjon. Etter departemen-

tets oppfatning vil regelverket som foreslått være egnet til å ivareta hensynet til nødvendig offentlig kontroll.

Departementet foreslår en bestemmelse om at Kredittilsynet i enkeltvedtak kan gjøre unntak fra kravet om fast kontorsted i Norge forutsatt at regnskapsførers dokumenter, som gjelder oppdragsgivere i Norge, oppbevares på et fast sted her i riket på en ordnet og forsvarlig måte. Dokumentene skal være tilgjengelige og tilrettelagt for innsyn av offentlig kontrollmyndighet.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 4.

KRAVET TIL HEDERLIG VANDEL

Departementet mener at loven bør inneholde et uttrykkelig krav til hederlig vandel for å kunne bli autorisert regnskapsfører. Departementet legger til grunn at ved vurderingen av om kravet til hederlig vandel er overtrådt, skal det i første rekke legges vekt på straffbare forhold som er egnet til å svekke den tiliten som er nødvendig for å være regnskapsfører. Departementet viser til at det er fastsatt krav om "hederlig vandel" for personer innenfor alle enheter under tilsyn av Kredittilsynet. I praksis skjer vurderingen ved at søker må framlegge politiattest som ikke er eldre enn tre måneder. Etter departementets vurdering vil ikke et alternativ med krav om politiattest i loven gi god nok anvisning på at tilsynsmyndigheten skal gjøre en egnethetsvurdering av personen.

Det foreslås en bestemmelse om at søkeren må ha ført en hederlig vandel for å få autorisasjon som regnskapsfører.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 4.

KRAVET TIL REGNSKAPSPRAKSIS

Departementet legger til grunn at kravet til regnskapspraksis bør kunne fastsettes i forskrift. Departementet mener at det kan være behov for noe større grad av smidighet enn dagens lovregulering gir. Det vises også til at kravene til utdanning er regulert i forskrift.

Det foreslås en bestemmelse om at søkeren må ha 2 års regnskapspraksis i henhold til forskrift som gis av Kredittilsynet for å få autorisasjon som regnskapsfører.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 4.

2.4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-slag del V (regnskapsførerloven) endret § 4 første og andre ledd.

2.5 Autorisasjon og fornyelse av autorisasjon

2.5.1 Sammendrag

Departementet mener at dagens ordning med krav om fornyelse av autorisasjon som regnskapsfører hvert femte år er uforholdsmessig ressurskrevende. Departementet legger til grunn at formålet med kravet til fornyelse av autorisasjonen - å opprettholde en oppdatert faglig standard - kan oppnås i like stor grad gjennom en ordning med krav om etterutdanning tilsvarende den som gjelder for revisorene.

Departementet foreslår en bestemmelse om at en autorisert regnskapsfører til enhver tid skal kunne dokumentere tilstrekkelig etterutdanning. Kredittilsynet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kravet til etterutdanning.

Departementet foreslår at kravet til fornyelse av autorisasjon oppheves.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 5.

2.5.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-slag del V (regnskapsførerloven) endret § 5.

2.6 Autorisasjon av regnskapsførerselskap

2.6.1 Sammendrag

KRAVET TIL DAGLIG LEDER

Etter departementets oppfatning tilsier erfaringene fra tilsynet med regnskapsførerselskaper at det vil være betenkelig å oppheve kravet om at et regnskapsførerselskap skal ha en daglig leder med autorisasjon som regnskapsfører. På den annen side kan enkelte regnskapsførerselskaper ha behov for å skille funksjonene som daglig leder og faglig leder. Da kan det være forsvarlig at bare den faglige lederen er autorisert regnskapsfører. Utviklingen i retning av stadig større enheter i regnskapsførerbransjen vil trolig forsterke dette behovet.

Ikke minst fordi det pågår strukturendringer i regnskapsførerbransjen kan hensynene bak et krav om autorisert daglig leder måtte avveies annerledes etter en viss tid. Etter departementets vurdering er det derfor hensiktsmessig om Kredittilsynet gis myndighet til i forskrift å fastsette nærmere bestemmelser om kravet om og unntak fra kravet om at daglig leder skal være autorisert regnskapsfører. Kredittilsynet vil dermed kunne vurdere om det bør utformes generelle unntak fra kravet til autorisert daglig leder i forskrift, eller om det bør gis regler om dispensasjon ved enkeltvedtak. Videre vil Kredittilsynet ha anledning til å vurdere nærmere hvilke kriterier som kan tilsi at det gis unntak fra kravet.

Departementet foreslår en bestemmelse om at Kredittilsynet i forskrift kan fastsette nærmere be-

stemmelser om og unntak fra kravet om at daglig leder skal være autorisert regnskapsfører.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 6.

KRAV TIL SELSKAPETS FORMÅL OG ØKONOMISKE STILLING

Departementet foreslår at regnskapsførerlaget skal ha som formål å drive regnskapsførsel for andre, selv om dette ikke behøver å være selskapets eneste formål. Departementet foreslår en bestemmelse om at et selskap som skal få autorisasjon som regnskapsførerselskap må ha som formål å føre regnskap for andre.

Departementet mener at et regnskapsførerselskap med svak økonomi kan utgjøre en risiko for kundene. Departementet mener det bør stilles krav om et regnskapsførerselskaps økonomiske stilling på lik linje med kravet som stilles til regnskapsførere etter § 4.

Departementet foreslår en bestemmelse om at selskap som skal få autorisasjon som regnskapsførerselskap må være økonomisk vederheftig.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 6.

REGNSKAPSLAG

Departementet viser til at det er meget få, om noen, regnskapslag som er autorisert. Etter departementets oppfatning er det ikke behov for at betegnelsen "Autorisert regnskapslag" videreføres. Videre mener at det er hensiktsmessig både for tilbydere og etter-spørrere av regnskapsfører tjenester at alle foretak som yter regnskapsfører tjenester for andre, bruker betegnelsen "Autorisert regnskapsførerselskap".

Departementet foreslår at betegnelsen "Autorisert regnskapsførerlag" oppheves. Som en følge av dette foreslås en teknisk justering i bestemmelsen om register over regnskapsførere.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret §§ 1, 6 og 11.

2.6.2 *Komiteens merknader*

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) endret § 1 tredje ledd og endret §§ 6 og 11.

2.7 Bortfall og tilbakekall av autorisasjon

2.7.1 *Sammendrag*

AUTOMATISK BORTFALL ELLER TILBAKEKALL AV AUTORISASJON

Hvorvidt autorisasjon bør kunne bortfalle uten at det treffes et formelt vedtak av vedkommende myndighet, vil etter departementets oppfatning bero på en avveining mellom ulike hensyn. På den ene side er det uheldig at personer som ikke lenger oppfyller vil-

kårene for autorisasjon har adgang til å utøve yrket. Dette kan tilsi at autorisasjon bortfaller automatisk når vilkåret ikke lenger er oppfylt. En uheldig konsekvens av dette er imidlertid at personer kan være registrert som autorisert regnskapsfører selv om vilkårene for autorisasjon ikke lenger er oppfylt. Det vil kunne ta tid før Kredittilsynet avdekker at de forhold som medfører bortfallet er inntruffet. Etter departementets oppfatning er det uheldig at det ikke er samsvar mellom registrert og faktisk autorisasjon. En ordning med bortfall etter et formelt vedtak er enklere å administrere. Departementet går ut fra dette inn for at gjeldende bestemmelse om automatisk bortfall av autorisasjon oppheves og erstattes av en ordning der Kredittilsynet treffer vedtak om tilbakekall av autorisasjon. Det foreslås at bestemmelsen om register over regnskapsførere justeres i tråd med dette.

Departementet foreslår at bestemmelsen om tilbakekall i § 7 også skal omfatte tilbakekallsgrunner som etter gjeldende bestemmelse er bortfallsgrunner. Det foreslås en bestemmelse om at Kredittilsynet skal kalle tilbake autorisasjon dersom regnskapsføreren ikke er økonomisk vederheftig, blir umyndiggjort, ikke lenger er bosatt i en EØS-stat eller ikke lenger har fast kontorsted i Norge.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 7.

TILBAKEKALL AV AUTORISASJON FOR REGNSKAPSFØRERSKAP

Departementet er av den oppfatning at det er uheldig at regnskapsførerloven ikke inneholder regler om tilbakekall av autorisasjon for regnskapsførerselskaper. Departementet foreslår derfor at det i bestemmelsen om tilbakekall av autorisasjon tas inn en referanse også til autoriserte regnskapsførerselskaper.

Det foreslås at Kredittilsynet skal kalle autorisasjonen tilbake for regnskapsførerselskap dersom selskapet ikke oppfyller kravene om å ha daglig leder, ha som formål å føre regnskap for andre, være økonomisk vederheftig og ha fast kontorsted i Norge.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 7.

TILBAKEKALL OG SUSPENSJON PÅ GRUNNLAG AV STRAFFBAR HANDLING

Departementet foreslår at tilbakekallsgrunnen "anses uskikket som regnskapsfører fordi han/hun har gjort seg skyldig i urettskaffent forhold" endres til "... straffbar handling". Departementet mener at en slik formulering vil kommunisere kravet til tilbakekall bedre. Videre mener departementet at ikke ethvert straffbart forhold bør komme i betraktning som tilbakekallsgrunn. Departementet foreslår derfor at den straffbare handlingen må være av en slik art at

den svekker den tillit som er nødvendig for yrkesutøvelsen.

Departementet mener videre at det bør være adgang til å suspendere autorisasjonen i tilfelle der en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap er siktet i en straffesak.

Departementet foreslår en bestemmelse om at Kredittilsynet gis adgang til å kalle tilbake autorisasjon hvis regnskapsfører anses uskikket fordi vedkommende har gjort seg skyldig i en straffbar handling og dette må antas å svekke den tillit som er nødvendig for yrkesutøvelsen. Det foreslås også at Kredittilsynet gis adgang til å kalle tilbake autorisasjon hvis regnskapsfører anses uskikket fordi vedkommende grovt eller gjentatte ganger har overtrådt regnskapsførers plikter etter lov eller forskrifter. Kredittilsynets adgang til å kalle tilbake autorisasjon etter disse bestemmelsene gjelder tilsvarende for regnskapsførerselskaper.

Departementet foreslår videre en bestemmelse om at dersom en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekalling av autorisasjon, kan autorisasjonen suspenderes inntil straffesaken er avsluttet.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 7 og endret § 8.

OMGJØRING AV VEDTAK OM TILBAKEKALL

Etter gjeldende rett kan Kredittilsynet omgjøre tilbakekall av autorisasjon etter søknad. Departementet mener at en regnskapsfører bør være henvist til å søke om autorisasjon på nytt dersom autorisasjonen er tilbakekalt. Alminnelige forvaltningsrettslige regler om omgjøring av vedtak vil fortsatt gjelde.

Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen i regnskapsførerloven om at Kredittilsynet kan omgjøre tilbakekall av autorisasjon etter søknad.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 7.

TILBAKEKALL PÅ GRUNN AV URIKTIG ELLER MANGLENDE OPPLYSNINGER TIL KREDITILSYNET

Bestemmelsen i regnskapsførerloven § 7 nr. 2 om tilbakekall av autorisasjon på grunn av uriktig eller manglende opplysninger til Kredittilsynet, har sammenheng med bestemmelsen om forklaringsplikt i regnskapsførerloven. I punkt 2.9 nedenfor (jf. proposisjonens punkt 2.10) følger departementet opp Kredittilsynets forslag om å oppheve den særskilte bestemmelsen om forklaringsplikt i regnskapsførerloven. Som en konsekvens av dette foreslår departementet at bestemmelsen om tilbakekall i nåværende § 7 nr. 2 oppheves. Departementet legger for øvrig til grunn at tilbakekall av autorisasjon på grunn av

manglende oppfyllelse av forklaringsplikt etter kredittilsynslovens bestemmelser fremdeles vil kunne skje etter bestemmelsen om tilbakekall dersom regnskapsfører grovt eller gjentatte ganger har overtrådt sine plikter etter lov eller forskrift, jf. forslaget § 7 tredje ledd nr. 2.

Det foreslås at bestemmelsen om tilbakekall på grunn av uriktig eller manglende opplysninger til Kredittilsynet oppheves.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 7.

SKRIFTLIG ADVARSEL

Departementet er enig med Kredittilsynet i at bestemmelsen om skriftlig advarsel i regnskapsførerloven ikke er nødvendig ved siden av de rettslige virkemidler som Kredittilsynet har til disposisjon etter bestemmelsene i kredittilsynsloven.

Departementet foreslår at bestemmelsen om skriftlig advarsel i regnskapsførerloven oppheves. Det foreslås en justering i bestemmelsen om register over regnskapsførere i tråd med dette.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret §§ 7 og 11.

2.7.2 *Komiteens merknader*

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) endret §§ 7, 8 og 11.

2.8 **Klagenemnd for vedtak etter regnskapsførerloven**

2.8.1 *Sammendrag*

Avgjørelser fra en klageinstans vil ha sentral betydning for forståelsen av regnskapsføreres plikter etter lovgivningen. Departementet mener det vil være hensiktsmessig om klageinstansen besitter sammenlagt kunnskap av betydning for yrkesgruppen. I tillegg til juridisk innsikt bør klageinstansen inneha regnskapsfaglig kompetanse. Etter departementets oppfatning tilsier behovet for flersidig kompetanse at klageinstansen bør være en nemnd bestående av flere medlemmer.

Departementets forslag åpner for at det kan etableres en felles klagenemnd for revisor- og regnskapsførersaker. Et flertall av høringsinstansene støtter alternativet med en felles klagenemnd med fem medlemmer. Departementet legger ut fra dette opp til en slik løsning. Departementet mener det vil være av sentral betydning at sammensetningen av en klagenemnd må bidra til at tilsynet med den aktuelle yrkesgruppen fortsatt skal være uavhengig. Ved sammensetningen av nemnden må prinsippet om representa-

sjon (at man skal vurderes av likemenn) veies opp mot hensynet til uavhengighet. Enkelte land, bl.a. USA, stiller i sin lovgivning opp krav om uavhengig tilsyn for å akseptere utenlandsk godkjenning. Praktiserende revisorer i nemnden vil antakelig bryte med slike krav. Det tilsier at praktiserende revisorer ikke bør oppnevnes til nemnden. Departementet vil ikke foreslå formelle hindre for oppnevning til nemnden, men hensynet vil bli tillagt vekt.

Det foreslås etter dette at departementet i forskrift skal kunne fastsette at en klagenemnd skal avgjøre klager på vedtak om tilbakekall av autorisasjon etter regnskapsførerloven. Etter forslaget gis departementet videre myndighet til å fastsette at klagenemnden skal avgjøre klager også på andre vedtak etter loven. Etter forslaget skal forvaltningsloven komme til anvendelse for klagenemndens virksomhet. Departementet kan fastsette nærmere regler om frister, innholdet av klage, tilsvare og muntlig forhandling og om klagenemndens sammensetning og virksomhet. Klagenemndens utgifter til klagebehandling foreslås dekket av Kredittilsynet og utliknet etter kredittilsynsloven § 9 på autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper. Departementet skal fastsette medlemmenes godtgjørelse. Det foreslås at det kan kreves gebyr for klagebehandling. Departementet gis myndighet til å gi nærmere regler om når gebyr kan kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevningen.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 9.

2.8.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) endret § 9.

2.9 Forklaringsplikt

2.9.1 Sammendrag

Etter departementets vurdering gir kredittilsynsloven Kredittilsynet tilstrekkelig mulighet til å pålegge autoriserte forklaringsplikt og opplysningsplikt. Departementet kan ikke se at det er behov for bestemmelsene om tidsfrist ved siden av det som følger av prinsipper for god forvaltningsskikk. Departementet mener at regnskapsførerloven § 8 kan oppheves.

Departementet foreslår at regnskapsførerlovens bestemmelse om forklaringsplikt oppheves.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven).

2.9.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) om opphevelse av gjeldende § 8.

2.10 Saksbehandlingsregler

2.10.1 Sammendrag

Departementet legger til grunn at det er unødvendig å presisere i regnskapsførerloven at forvaltningsloven gjelder for saksbehandlingen siden tilsynet og øvrig saksbehandling direkte er underlagt forvaltningsloven etter lovens § 1. Presiseringen av at særskilte saksbehandlingsregler etter regnskapsførerloven skal gi forrang er også unødvendig, jf. her særlig den foreslåtte bestemmelse om klagenemnd i punkt 2.8 ovenfor (jf. proposisjonens punkt 2.9). Departementet viser også til at det i forslaget til bestemmelse om klagenemnd er foreslått at forvaltningsloven skal gjelde for nemndas saksbehandling, slik at bestemmelsen i § 9 heller ikke er nødvendig for klagebehandling. Departementet foreslår at bestemmelsen oppheves.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven).

2.10.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) om opphevelse av gjeldende § 9.

2.11 Taushetsplikt

2.11.1 Sammendrag

Taushetsplikten for regnskapsførere skal bidra til å sikre klientenes tillit til regnskapsføreren og dermed legge til rette for god kvalitet på regnskapsførernes arbeid. Hensynene til tillit og kvalitet tilsier samtidig visse unntak fra taushetsplikten, særlig for å sikre kontroll med regnskapsførerne, informasjon mellom regnskapsførere ved klientbytte og for å kunne avdekke økonomisk kriminalitet hos regnskapsførernes klienter.

Dersom allmennheten skal ha tillit til regnskapsførerbransjen, er det viktig at det er mulig å gjennomføre effektiv kvalitetskontroll av regnskapsførere. Departementet mener at det bør gjøres unntak fra taushetsplikten slik at regnskapsførere kan gi opplysninger til annen regnskapsfører i forbindelse med kvalitetskontroll regnskapsføreren er underlagt som medlem av en bransjeforening. Medlemmer av NARF er underlagt slik kvalitetskontroll. Slik foreningsbasert kvalitetskontroll er et viktig supplement til offentlig tilsyn for å bidra til å sikre kvaliteten blant regnskapsførerne.

Departementet mener at det bør innføres et unntak fra taushetsplikten i forhold til overtakelse av regnskapsføreroppdrag. Departementet legger til grunn at en regnskapsfører kan inneha informasjon som det er viktig at en ny regnskapsfører får kjennskap til før han inngår avtale om oppdragsansvar. Departementet foreslår at unntaket fra taushetsplikten

bør begrenses til å gjelde opplysninger av betydning for regnskapsføreroppdraget.

I høringsbrev 8. november 2005 har Kredittilsynet foreslått en bestemmelse i regnskapsførerforskriften om at regnskapsfører skal be om uttalelse fra forrige regnskapsfører om hvorvidt det foreligger forhold som tilsier at en regnskapsfører ikke bør påta seg et oppdrag. Forslaget bygger på en tilsvarende bestemmelse i revisorloven § 7-2 første ledd og har som formål å forebygge økonomisk kriminalitet. Departementet legger til grunn at en slik forskriftsbestemmelse fordrer et lovfestet unntak fra regnskapsførers taushetsplikt. Departementet går derfor inn for å lovfeste et unntak fra taushetsplikten slik at en regnskapsfører kan gi nødvendige opplysninger til ny regnskapsfører.

Departementet mener at det bør gjøres unntak fra taushetsplikten hva angår opplysninger som gis til politiet på etterforskningsstadiet og ved mistanke om straffbare forhold. Departementet legger til grunn at regnskapsførere i forbindelse med sin virksomhet kan få kunnskap om straffbare handlinger som bør etterforskes, og at bestemmelsene om taushetsplikt ikke bør være til hinder for at regnskapsfører kan gjøre politi og påtalemyndighet oppmerksom på mulig straffbare forhold.

ØKOKRIM går inn for at regnskapsførere pålegges rapporteringsplikt til politiet ved mistanke om straffbare forhold, og ber om at dette vurderes grundig. I brev 13. mai 2004 fra Kredittilsynet til Finansdepartementet foreslås det at revisor som under utøvelsen av virksomheten får mistanke om straffbare handlinger som kan kvalifisere for høyere straff enn 6 måneders fengsel skal rapportere forholdet til politiet uten hinder av taushetsplikt. Departementet deler Kredittilsynets vurdering av at revisorer i motsetning til regnskapsførere har en funksjon som uavhengig kontrollør. Regnskapsførere kan i større grad likestilles med andre tjenesteytere som oppdragsgiveren har. Etter departementets vurdering rekker rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven langt. Departementet legger vekt på at rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven er omfattet av et system for bl.a. avkretelse av mistanke og overvåkning av Kontrollutvalget for hvitvasking. Departementet mener derfor at hensynene til tillitsforholdet mellom regnskapsfører og klient, kvaliteten på regnskapsføringen og bekjempelse av økonomisk kriminalitet er godt balansert med unntak fra taushetsplikt overfor politiet sammen med rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Hva angår forslaget om rapporteringsplikt for revisorer, er dette for tiden under vurdering i departementet.

Departementet foreslår at regnskapsfører som ledd i et organisert kontrollsystem foretar kontroll av en annen regnskapsførers regnskapsføreroppdrag

kan gis opplysninger og dokumentasjon uten hinder av den annens taushetsplikt til bruk i kontrollarbeidet. Den som foretar kontrollen har taushetsplikt om de forhold som kommer frem i forbindelse med kontrollen.

Departementet foreslår etter dette at regnskapsfører uten hinder av taushetsplikt skal kunne gi opplysninger og dokumentasjon til ny regnskapsfører når sistnevnte ber om dette og opplysningene er nødvendige for at regnskapsføreroppdraget kan utøves forsvarlig.

Det foreslås at regnskapsfører uten hinder av taushetsplikten skal kunne avgi forklaring og fremlegge dokumentasjon vedrørende regnskapsføreroppdrag eller andre tjenester for domstol. Tilsvarende vil gjelde overfor politiet når det er åpnet etterforskning i straffesak. Det foreslås også at regnskapsfører skal kunne underrette politiet dersom det i forbindelse med regnskapsføreroppdrag eller andre tjenester fremkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er foretatt en straffbar handling.

Det foreslås presisert at taushetsplikten gjelder også etter at oppdraget er avsluttet.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 10.

2.11.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) endret § 10.

2.12 Tilsyn - innsyn i regnskapsmateriale hos oppdragsgiver mv.

2.12.1 Sammendrag

Kredittilsynet har etter gjeldende regler ikke innsynsrett i dokumentasjon som befinner seg hos andre enn hos regnskapsfører. Kredittilsynet anser det nødvendig med slik innsynsrett dersom tilsynet skal kunne få en velbegrunnet og dokumentert oppfatning av regnskapsførselens kvalitet og for å ivareta sine tilsynsplikter etter kredittilsynsloven.

Kredittilsynet foreslår en plikt for regnskapsførers oppdragsgiver til å la Kredittilsynet få gå gjennom regnskapsmaterialet og gi de opplysninger som tilsynet krever. Det foreslås videre at Kredittilsynet kan gi oppdragsgiverne pålegg om å gi opplysninger. Etter forslaget kan Kredittilsynet ilegge løpende dagmulkt for å sikre at pålegg om innsyn eller opplysningsplikt blir fulgt. Kredittilsynet anser at dagmulkt er nødvendig for å gjøre opplysningsplikten tilstrekkelig reell.

Kredittilsynet foreslår videre at tilsynet med regnskapsførere bør hjemles direkte i kredittilsynsloven § 1, og at gjeldende § 13 i regnskapsførerloven

oppeves. Etter tilsynets oppfatning gir dette et mer konsekvent lovsystem.

Etter kredittilsynsloven har tilsynet flere virkemidler til disposisjon for å påse at de institusjoner det har tilsyn med, virker hensiktsmessig og i samsvar med lovgivningen. Etter departementets vurdering reiser Kredittilsynets forslag et spørsmål av prinsipiell rekkevidde, nemlig om Kredittilsynet skal gis mulighet til å benytte virkemidler og sanksjoner etter kredittilsynsloven overfor personer og foretak som ikke er underlagt tilsyn. Forslaget vil omfatte alle regnskaps- og bokføringspliktige som benytter regnskapsfører, om lag 260 000 foretak (2003).

Departementet mener at hensynet til et effektivt tilsyn må veies opp mot hensynet til oppdragsgiveren. Det bør særlig legges vekt på at byrdene blir minst mulig tyngende ved at forpliktelsene avgrenses og klargjøres.

Etter departementets oppfatning bør det også tas i betraktning at dersom oppdragsgivers byrder blir for omfattende, kan det bli mindre aktuelt for oppdragsgiveren å benytte autorisert regnskapsfører. Det er ønskelig at regnskaps- og/eller bokføringspliktige benytter regnskapsfører for å bidra til kvaliteten på regnskapene.

Den nærmere avveining mellom hensynet til et effektivt tilsyn og hensynet til oppdragsgiveren, medfører at departementet ikke vil tilrå at forslaget følges opp fullt ut.

Departementet er enig med Kredittilsynet i at et forsvarlig og effektivt tilsyn forutsetter at tilsynsmyndigheten har tilgang til regnskapsmateriale som regnskapsføreren har håndtert i forbindelse med regnskapsføringsoppdrag. Dette materialet vil ofte befinne seg hos oppdragsgiveren (den regnskapspliktige/bokføringspliktige) og ikke hos regnskapsføreren. Dette kan tilsi at Kredittilsynet gis mulighet til å få innsyn i regnskapsmateriale som befinner seg hos oppdragsgiveren. Departementet mener at tilgang til oppdragsgivers regnskapsmateriale bør avgrenses klart. For det første bør det være en forutsetning at oppdragsgiveren kun plikter å la Kredittilsynet gis innsyn i regnskapsmateriale dersom tilsynet gir et pålegg om innsyn. Adgangen til å gi et slikt pålegg bør videre avgrenses til tilfeller der tilsynsmessige grunner tilsier det. Adgangen til å gi pålegg om innsyn i regnskapsmateriale bør videre begrenses til materiale som ikke befinner seg hos regnskapsføreren. Etter departementets oppfatning bør det kunne kreves av oppdragsgiveren at vedkommende legger praktisk til rette for innsyn, for eksempel ved at oppdragsgiver viser hvor regnskapsmateriale befinner seg og gir praktisk tilgang til det. En slik forpliktelse vil etter departementets oppfatning ikke være urimeelig byrdefull for oppdragsgiveren. Departementet legger til grunn at det kan oppstå behov for å fastsette

bestemmelser til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen, blant annet ved at det presiseres på hvilken måte oppdragsgiver skal tilrettelegge for Kredittilsynets innsynsrett. Slike forskrifter vil kunne gis i medhold av forslaget til regnskapsførerloven endret § 13.

Pålegg om innsyn vil kunne reise spørsmål knyttet til regler om taushetsplikt i tilfeller hvor oppdragsgiver er underlagt taushetsplikt og hvor regnskapsmateriale inneholder taushetsbelagte opplysninger. Departementet legger imidlertid til grunn at Kredittilsynets innsynsrett kun vil medføre at tilsynet får adgang til opplysninger som regnskapsfører har adgang til. Slike opplysninger vil Kredittilsynet uansett ha adgang til gjennom tilsyn med regnskapsføreren. Etter forslaget plikter oppdragsgiveren å legge til rette for innsyn fra Kredittilsynet. Dette kan medføre at oppdragsgiveren skal påse at taushetsbelagte opplysninger ikke forelegges Kredittilsynet. Men dette må oppdragsgiveren også gjøre overfor regnskapsføreren. Departementet legger således til grunn at forslaget til bestemmelse ikke reiser særlige spørsmål i forhold til regler om taushetsplikt.

Departementet mener at det prinsipielle hensynet til oppdragsgiveren som er nevnt ovenfor, taler avgjørende mot at regnskapsførernes oppdragsgivere skal kunne pålegges særskilt opplysningsplikt overfor Kredittilsynet. Det vil ikke være til hinder for at Kredittilsynet anmoder om at opplysninger blir gitt frivillig. På samme måte vurderer departementet at Kredittilsynets forslag om adgang til å pålegge oppdragsgiver "å sende inn oppgaver og opplysninger på den måten Kredittilsynet bestemmer og som tilsynet mener det trenger for å kunne utføre sitt verv, herunder til statistiske formål" (jf. kredittilsynsloven § 4 nr. 3), ikke bør følges opp.

Departementet foreslår etter dette at dersom det er nødvendig for å få gjennomført et forsvarlig tilsyn med en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap, kan Kredittilsynet pålegge oppdragsgiver å la Kredittilsynet få innsyn i oppdragsgivers regnskapsbøker og annet regnskapsmateriale som regnskapsføreren har håndtert i forbindelse med oppdraget. Slikt pålegg kan ikke omfatte regnskapsmateriale som befinner seg hos regnskapsføreren. Oppdragsgiveren plikter å legge forholdene praktisk til rette for innsyn fra Kredittilsynet. Hvis pålegget ikke følges, kan Kredittilsynet ilegge oppdragsgiveren løpende tvangsmulkt inntil pålegget er oppfylt.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 12.

I likhet med Kredittilsynet mener departementet at det bidrar til et mer konsekvent lovsystem at tilsynet med regnskapsførere bør hjemles direkte i kredittilsynsloven, og at gjeldende § 13 i regnskapsførerloven oppeves.

Departementet foreslår at tilsynet med regnskapsførere hjemles i kredittilsynsloven, og at gjeldende bestemmelse i regnskapsførerloven oppheves.

Departementet viser til lovforslaget del I (kredittilsynsloven) endret § 1.

2.12.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) endret § 12 opphevelse av gjeldende § 13 i regnskapsførerloven og Regjeringens lovforslag del I (kredittilsynsloven) endret §§ 1 og 9.

2.13 Straff

2.13.1 Sammendrag

Departementet legger vekt på signalene fra både tilsynsmyndigheter og politi om at den faktiske etterlevelse av regnskapsførerlovens bestemmelser ikke er tilstrekkelig god. Etter departementets oppfatning bør det kunne reageres strengt i tilfeller der regnskapsførervirksomhet er drevet i et betydelig omfang uten konsesjon eller med grove brudd på kravene etter regnskapsførerloven. Departementet har videre merket seg synspunktene fra Norsk Øko-forum om at dagens strafferammer ikke virker verken individual- eller allmennpreventivt. Departementet foreslår ut fra dette en utvidelse av strafferammen til ett års fengsel.

Videre foreslår departementet en utvidelse av fristen for adgang til å reise straffesak til fem år. Departementet legger avgjørende vekt på at de samme hensynene som departementet vektla i Ot.prp. nr. 75 (1997-98) om revisorlovens foreldelsesregler har tilsvarende vekt for grove overtredelser av regnskapsførerloven. Også i forhold til regnskapsførere vil det ofte kunne være tilfelle at lovbrudd ikke oppdages før ved gjennomgang av regnskaper i forbindelse med mistanke om andre straffbare forhold. Overtredelsen kan i slike tilfeller ligge langt tilbake i tid.

Departementet foreslår at overtredelse av regnskapsførerloven og forskrifter gitt med hjemmel i loven straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år, for så vidt ingen strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse. Det foreslås videre at foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak skal være fem år.

Departementet viser til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) endret § 14.

2.13.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) endret § 14.

3. ENDRINGER I REGLENE OM GODKJENNING AV UTENLANDSKE YRKESKVALIFIKASJONER FOR REGNSKAPSFØRERE OG REVISORER

3.1 Godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner - regnskapsførere

3.1.1 Sammendrag

Departementet har merket seg UFDs vurdering av at det er best i samsvar med direktiv 92/51/EØF at det i lov eller forskrift angis at kvalifiserte søkere fra andre EØS-land skal autoriseres, og at en adgang for norske myndigheter til å anerkjenne utenlandsk utdanning og praksis som grunnlag for autorisasjon ikke gir tilstrekkelig uttrykk for en slik rett til autorisasjon. Begrensninger i retten til autorisasjon må da fremgå av vilkårene for å få autorisasjon. Vilråene må være i samsvar med EØS-reglene etter direktiv 92/51/EØF. Departementet går etter dette inn for et krav om autorisering når vilkårene er oppfylt.

Videre mener departementet at regelverket bør henvisne til reglene i direktiv 2001/19. I tråd med dette direktivet bør bestemmelsene i regelverket om regnskapsførere utformes slik at norske myndigheter må undersøke søkerens yrkeserfaring, og vurdere om yrkeserfaringen kan veie opp for et eventuelt kompetansegap i forhold til krav som stilles i Norge.

Direktiv 92/51/EØF begrenser vertsstatens mulighet til å nekte en borger fra en medlemsstat adgang til eller utøvelse av et yrke under henvisning til manglende kvalifikasjoner. Imidlertid legger departementet til grunn at krav i norsk lovgivning som ikke gjelder utdanning og praksis skal gjelde for utenlandske regnskapsførere som søker om godkjenning i Norge. Departementet mener således at det også overfor søkere fra andre EØS-stater vil bli stilt krav om at vedkommende må ha hederligandel, være økonomisk vederheftig og være myndig.

Kredittilsynet har foreslått at det tas inn en hovedbestemmelse om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i loven og at Kredittilsynet gis myndighet til å fastsette nærmere bestemmelser om autorisasjon av regnskapsførere med utenlandske kvalifikasjoner. Departementet mener imidlertid at det er mer hensiktsmessig om bestemmelsene om godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner i sin helhet fastsettes i forskrift. Det er flere grunner som tilsier at disse bestemmelsene gis i forskrift og ikke i lov. For det første viser departementet til at antallet søknader om godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner er av meget begrenset omfang. Videre legger departementet vekt på at EØS-regelverket på området krever detaljregulering som ikke egner seg til lovfesting. Endelig legges det vekt på at det er behov for regler for godkjenning av regnskapsførere fra henholdsvis EØS-land og land utenfor EØS. Selv om likebehand-

ling mellom disse gruppene vil bli vektlagt, antar departementet at det kan være behov for at reglene utformes forskjellig på enkelte punkter.

I samsvar med regnskapsførerlovens system vil forskriftskompetansen bli lagt til Kredittilsynet. Departementet foreslår en bestemmelse om at Kredittilsynet gir bestemmelser i forskrift om autorisasjon av regnskapsførere med yrkeskvalifikasjoner fra andre land enn Norge.

Forskriftsbestemmelser vil bli fastsatt i samsvar med det som er skissert ovenfor.

Det vises til lovforslaget del V (regnskapsførerloven) § 4 nytt tredje ledd.

3.1.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del V (regnskapsførerloven) § 4 nytt tredje ledd.

3.2 Godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner - revisorer

3.2.1 Sammendrag

Departementet legger til grunn at det samsvarer best med EØS-reglene etter direktiv 89/48/EØF (som endret ved direktiv 2001/19/EØF) å lovfeste en hovedregel som gir rett til godkjenning dersom vedkommende søker helt eller delvis har rett til å praktisere som revisor i en annen EØS-stat. I tillegg har departementet kommet til at det neppe er anledning til stille et absolutt krav om egnethetsprøve i skatterett og rettslære. Det må legges inn et vilkår om at egnethetsprøve bare kan kreves dersom søkers kvalifikasjoner innen relevant norsk skatterett og rettslære avviker vesentlig fra norske utdanningskrav.

Departementet understreker betydningen av at alle revisorer som skal utøve sitt yrke i Norge, har inngående kjennskap til norsk skatterett og rettslære. Departementet går derfor inn for å beholde et krav om egnethetsprøve innen skatterett og rettslære. Departementet legger, i samsvar med merknadene til Norsk Øko-forum, vekt på at prøven må sikre et forsvarlig høyt kunnskapsnivå. Det er imidlertid nødvendig etter direktiv 89/48/EØF å gi hver søker rett til individuell prøving av sine forhåndskunnskaper, og fastsette at egnethetsprøven bare skal dekke de emner der søkeren ikke er kvalifisert. Det må videre fastsettes at egnethetsprøve kun kan kreves dersom innholdet eller omfanget i søkers kvalifikasjoner innen norsk skatterett og rettslære er vesentlig forskjellig fra norske utdanningskrav. Departementet legger til grunn at det er nødvendig med god kjennskap til norsk skatterett, krav til bokføring, årsregnskap og selskapsrett for å utøve revisoryrket i Norge.

Direktiv 89/48/EØF begrenser vertsstatens mulighet til å nekte en borger fra en medlemsstat adgang til eller utøvelse av et yrke under henvisning til manglende kvalifikasjoner. Imidlertid legger depar-

tementet til grunn at krav i norsk lovgivning som ikke gjelder utdanning og praksis skal gjelde for EØS-statsborgere med kvalifikasjoner fra andre EØS-stater enn Norge. Departementet slutter seg således til Kredittilsynets vurdering om å videreføre krav om at også utenlandske søkere må ha hederlig vandel, være likvid og være myndig. Etter direktivet artikkel 6 nr. 1, som slår fast at myndigheter som gjør adgangen til et lovregulert yrke betinget av at søker fremlegger bevis for hederlig vandel mv., skal godta som bevis dokumenter utstedt av myndigheter i hjemlandet eller seneste oppholdsstat.

Det nye direktivet om revisjon og revisorer pålegger alle medlemsstater å etablere godkjenningsprosedyrer for revisorer som er godkjent i andre medlemsstater. Samtidig fastsetter direktivet krav til minimumnivå for godkjenning av revisorer. Departementet mener dette legger til rette for å fastsette enklere regler for godkjenning på bakgrunn av yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-stater enn for yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS.

Departementet mener at bestemmelsene om godkjenning om utenlandske yrkeskvalifikasjoner bør fastsettes i forskrift. Det vises til begrunnelsen i proposisjonens punkt 4.1.5.

For revisorer fra land utenfor EØS mener departementet at det fortsatt bør kreves gjensidig godkjenning for å godta yrkeskvalifikasjoner fra hjemlandet. Alle, også utlendinger, kan dessuten søke om godkjenning etter de vanlige reglene for godkjenning. De kan herunder få godkjent relevant studiekompetanse fra andre land i den norske revisorutdanningen. Departementet går derfor inn for at bestemmelsene om adgang til godkjenning av revisorer fra stater utenfor EØS videreføres. Imidlertid mener departementet at det er mest hensiktsmessig om også bestemmelser om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS reguleres nærmere i forskrift. Ved utforming av forskriftsbestemmelser vil departementet legge vekt på at vilkårene for å godkjenne utenlandske revisorer skal sikre kvalifikasjoner på linje med det som kreves for godkjenning på grunnlag av utdanning og praksis fra Norge, jf. kravene i revisorloven § 3-2. I tillegg må det kreves at revisor er godkjent i hjemstaten, og at søkeren fyller vilkårene i § 3-4 om hederlig vandel, å være i stand til å oppfylle sine økonomiske forpliktelser etter hvert som de forfaller og å være myndig. Det må stilles vilkår om at søkeren avlegger egnethetsprøve.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at gjeldende § 3-6 oppheves og erstattes av en bestemmelse om at departementet i forskrift kan fastsette bestemmelser om godkjenning av registrert eller statsautorisert revisor med yrkeskvalifikasjoner fra andre land. Med hjemmel i denne lovbestemmelsen vil det kunne fastsettes forskriftsbestemmelser om godkjen-

ning av yrkeskvalifikasjoner fra land i og utenfor EØS.

Det vises til lovforslaget del VII (revisorloven) endret § 3-6.

3.2.2 *Komiteens merknader*

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del VII (revisorloven) endret § 3-6.

4. NYE LIKVIDITETSKRAV FOR BANKER

4.1 Sammendrag

Banker utgjør en viktig del av et lands finansielle infrastruktur. Likviditet gir evne til å omdisponere forvaltningskapital for eksempel for å finansiere økte utlån og til å redusere forvaltningskapitalen for å møte forpliktelser ved forfall. Tilstrekkelig likviditet er derfor en forutsetning for den løpende driften til enhver bank.

Teknologiske og finansielle innovasjoner og de-reguleringen av finansmarkedene har gjort finansmarkedet mer likvide, men også ført til at likviditetsstyringen har blitt mer avhengig av markedsbaserte forhold. Også sammensetningen av en banks beholdninger av likvider og aktiviteter har endret seg den siste tiden. Uro i finansmarkedene, både nasjonalt og internasjonalt, kan derfor få større betydning for bankenes likviditet nå enn før.

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for å sikre et velfungerende finansmarked. Kredittilsynet er ansvarlig for å føre tilsyn med den enkelte institusjon og er gitt fullmakter til å gripe inn ved kriser, eller fare for kriser, gjennom krav og pålegg til den enkelte institusjon. I krisesituasjoner kan også departementet vurdere om berørte banker skal settes under offentlig administrasjon eller om andre tiltak bør settes i verk. Sentralbanken er långiver i siste instans (LSI). Dette innebærer blant annet at den kan få et særskilt ansvar for å bidra til å avverge en krise gjennom en ekstraordinær tilførsel av likviditet.

Selv om likviditetsproblemer i en enkelt bank kan forplante seg, må en helt klart skille mellom likviditetssvikt for den enkelte bank og likviditetssvikt for hele banksystemet. Norges Banks rolle som långiver i siste instans har endret seg over tid. Norges Bank skriver i Penger og Kreditt 04/04 at hovedstyrets siste gjennomgang av LSI-rollen i mars 2004 stadfestet at ekstraordinær tilførsel av likviditet bør forbeholdes situasjoner der den finansielle stabiliteten kan være truet uten slik støtte.

Robuste og effektive finansmarkeder og betalingsystemer krever god likviditetsstyring i finansnæringen. På grunn av det økonomiske samspillet mellom finansinstitusjonene, kan svakheter i en bank, forårsake forstyrrelser og få følger for hele banksystemet. God likviditetsstyring er derfor en av

de viktigste aktivitetene en bank utfører, og det kan være av stor samfunnsmessig betydning at en bank har tilstrekkelig likviditet.

Departementet mener at gjeldende rettsregulering av likviditetskrav for banker er uhensiktsmessig, og vil derfor foreslå endringer i gjeldende rett. Departementet har vurdert om det er tilstrekkelig å foreta endringer i likviditetsforskriften, men kommet til at likviditetskravene er en så vidt sentral del av reguleringen, at de sentrale elementene i denne reguleringen bør fremkomme i lov. Departementets forslag til endringer i gjeldende regler bygger på Banklovkommissjonens utkast til nye lovregler for likviditetskrav, jf. NOU 2001:23. Banklovkommissjonens forslag er nærmere omtalt i proposisjonens punkt 4.5.

Departementet mener at likviditetskravet bør angis som et kvalitativt krav. Departementet viser til at et kvalitativt krav bedre vil kunne tilpasses likviditetsrisikoen i den enkelte virksomhet, sammenlignet med et kvantitativt krav. Departementet viser for øvrig til Banklovkommissjonens vurdering og begrunnelse for innføring av et slikt kvalitativt krav, som departementet slutter seg til. Sett i kombinasjon med Basel II og de nye kapitaldekningsreglene, får Kredittilsynet her en ytterligere fullmakt til individuell oppfølging av likviditetsrisikoen i de forskjellige finansinstitusjonene. Som en del av tilsynsprosessen gis det her rom for vurdering av eventuelle kvantitative krav.

For å motta innskudd fra allmennheten trenger en konsesjon som bank. Et sentralt trekk ved virksomheten til en bank er at den omdanner kortsiktige innskudd til langsiktige utlån. Denne virksomheten bygger på at det statistisk sett er lite sannsynlig at en stor andel av innskuddene kreves utbetalt innen nær fremtid. For bankene vil det være en kostnad forbundet med å holde likvider, og de vil derfor omdanne så mye som mulig til utlån. For å tiltrekke seg nye innskudd og beholde gamle, er det likevel helt sentralt at innskuddskundene har tiltro til at innskuddene utbetales ved forespørsel. Skulle innskuddskundenes tiltro til banken svikte, vil banken raskt stilles i en situasjon hvor en betydelig andel av innskuddene ønskes tatt ut i løpet av en meget kort periode. Dersom flere innskyterne mister tiltro til at bankvesenet er likvid, kan dette få svært negative konsekvenser og raskt kunne spre seg til hele banksystemet, og få klare skadevirkninger for samfunnsøkonomien generelt. Slike kriser kan dermed få makroøkonomiske konsekvenser og slå ut i et bredt omfang. Betyggende likviditetsstyring er derfor helt sentralt for innskuddsbankene. Både bankenes særstilling som forvaltere av innskuddsmidler og bankenes sentrale rolle i betalingsformidlingen, tilsier at bankenes likviditetsrisiko krever særskilt oppfølging fra Kredittilsynet.

Et sentralt spørsmål er likevel om et likviditetskrav bare skal gjelde for banker, slik som det gjør i henhold til gjeldende rett, eller om kravet skal gjøres gjeldende for en utvidet krets av institusjoner. Banklovkommisjonen har foreslått at kravet utvides til å gjelde overfor alle "finansforetak". Dette forslaget får støtte fra FNH og Norges Bank, og ingen av høringsinstansene går imot denne delen av kommisjonens forslag. Etter departementets vurdering er sikkerhet for rettidig oppgjør av finansielle instrumenter svært viktig, og finansinstitusjonene kan neppe fungere godt, verken overfor kunder eller långivere, om disse ikke kan ha tiltro til at institusjonene har en betryggende likviditetsstyring. Dette taler for at likviditetskravet utvides til å gjelde også andre finansinstitusjoner. Et kvalitativt krav, som departementet her foreslår, vil, i større grad enn dagens kvantitative krav, være tilpasset og avpasset den enkelte virksomhet. Etter departementets vurdering er det viktig å gjøre kravet gjeldende overfor andre institusjoner enn banker.

Banklovkommisjonen har i sitt utkast til lovt tekst foreslått at kravet skal gjelde for alle "finansforetak". Begrepet "finansforetak" er hentet fra Banklovkommisjonens utkast til ny lov om finansforetak (jf. kommisjonens fjerde og sjettede utredning), men begrepet eksisterer enda ikke i gjeldende rett. Departementet viser til at betegnelsen i hovedsak er sammenfallende med betegnelsen "finansinstitusjoner". Departementet foreslår på denne bakgrunn å knytte likviditetskravet til denne gruppen av foretak. Finansinstitusjon er definert i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4. Departementet foreslår etter dette et kvalitativt likviditetskrav for alle finansinstitusjoner. Departementet foreslår at en bestemmelse om likviditetskrav for finansinstitusjoner plasseres i finansieringsvirksomhetsloven, sammen med de øvrige alminnelige reglene for finansinstitusjonenes virksomhet. Det vises til forslaget til ny § 2-17 første ledd i finansieringsvirksomhetsloven.

Departementet foreslår videre at det lovfestes et krav om at finansinstitusjonene skal ha en forsvarlig likviditetsstyring etter retningslinjer fastsatt av styret, jf. forslaget til ny § 2-17 annet ledd. Forslaget er i samsvar med Banklovkommisjonens utkast. Departementet foreslår videre at det presiseres i bestemmelsen at Kredittilsynet kan fastsette rapporteringskrav til finansinstitusjonene, som for eksempel at de skal rapportere om gjenstående løpetid for poster i balansen og ikke-balansførte finansielle instrumenter.

Blant annet FNH, Sparebankforeningen og Kredittilsynet har vist til at kredittilsynsloven gir Kredittilsynet adgang til å pålegge rapportering og eventuelt gi andre pålegg i forbindelse med tilsynet med likviditetsrisiko. Departementet viser til at kredittil-

synsloven § 4 gir Kredittilsynet hjemmel til å gripe inn overfor tilsynsobjekter i nærmere angitte situasjoner, og at dette også vil kunne gjelde pålegg om rapportering og andre pålegg som foreslås regulert i departementets lovforslag her. Departementet slutter seg således til de høringsinstansene som mener Kredittilsynet allerede har hjemmel til å gripe inn overfor finansinstitusjoner som ikke har en forsvarlig likviditetsstyring. Men under henvisning til hvor viktig betryggende likviditet er for en finansinstitusjon, har departementet likevel kommet til at det kan være hensiktsmessig med en helt klar og særskilt regulering av Kredittilsynets kompetanse på dette området. Videre taler hensynet til en samlet plassering av de sentrale bestemmelsene om likviditetsstyring for at det tas inn egne bestemmelser om tilsynets kompetanse i en bestemmelse om likviditet, slik departementet foreslår i lovforslaget § 2-17 annet og tredje ledd.

Departementet legger videre til grunn at det vil være hensiktsmessig å fastsette enkelte nærmere regler som utdypet hva som er "forsvarlig likviditetsstyring". Departementet mener videre at slike nærmere regler bør bygge på anbefalingene for god likviditetsstyring fra den internasjonale oppgjørsbanken, jf. omtale i proposisjonens punkt 4.3 og legger til grunn at slike regler bør fastsettes i forskrift.

Departementet legger til grunn at en forskrift om forsvarlig likviditetsstyring blant annet bør stille krav om at institusjonens styre fastsetter og godkjenner mål og retningslinjer for den daglige likviditetsstyringen. Det bør etableres rammer for å styre finansieringsbehovet for ulike tidshorisonter. Finansieringsbehovet og likviditetsrisikoen bør måles, overvåkes og rapporteres internt, og om nødvendig, også eksternt (for eksempel til Kredittilsynet). Forskriften bør også fastsette at institusjonen bør analysere likviditetsrisikoen ved ulike stressscenarier, samt at institusjonen skal ha beredskapsplaner som klarlegger prosedyrer for å håndtere likviditetskriser. Institusjonen bør også ha systemer for internkontroll av prosessen med styring av likviditetsrisikoen. Forskriften bør i tillegg fastsette at et forsikringsselskap også skal ta hensyn til mulige forsinkelse ved reassurandørers deltakelse i oppjøret ved vurderingen av likviditetsbehov knyttet til påregnelige utbetalinger til dekning av erstatningsoppgjør. Forslagene er i samsvar med Banklovkommisjonens forslag. Departementet viser i tillegg til at Kredittilsynet har utviklet en modul for vurdering av likviditetsrisikoen i kredittinstitusjoner, og at dette kan være et viktig underlag for utarbeidelsen av en forskrift. Departementet tar sikte på å fastsette slike regler med hjemmel i den generelle forskriftsbestemmelsen i forslaget til ny § 2-17 femte ledd første punktum, jf. omtale nedenfor.

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonens utkast når det gjelder krav om at banker, kredittforetak og finansieringsselskaper skal rapportere om gjenstående løpetid for poster i balansen og ikke-balansførte instrumenter. Kredittilsynet har innført et krav om kvartalsvis rapportering av ovennevnte med hjemmel i kredittilsynsloven, et slikt krav i finansieringsvirksomhetsloven vil derfor ikke innføre nye rapporteringskrav. Departementet foreslår likevel også her at det presiseres i bestemmelsen at rapporteringen skal foretas til Kredittilsynet, jf. forslaget til ny § 2-17 tredje ledd første punktum, med samme begrunnelse som under ny § 2-17 annet ledd om å ha et mest mulig samlet likviditetsregelverk. Departementet antar videre at det er hensiktsmessig at Kredittilsynet kan fastsette nærmere krav til slik rapportering, for eksempel med tanke på frist for rapportering, oppsett osv. Det vises til forslaget til ny § 2-17 tredje ledd annet punktum.

Banklovkommisjonen har foreslått at finansforetak som driver utlånsvirksomhet skal begrense likviditetsrisikoen ved å sørge for at det er et rimelig forhold mellom innskudd og andre innlånsmidler som er grunnlag for utlånsmidler, samt at tilbakebetalingstakten for utlån er rimelig tilpasset innlånsmidlene som er grunnlaget for utlånsvirksomheten (Banklovkommisjonens utkast til § 10-10 tredje ledd). Etter departementets vurdering vil dette forslaget ha karakter av å være nærmere regler som utdyper hva som er "forsvarlig likviditetsstyring", og anbefales lagt i en forskrift om forsvarlig likviditetsstyring. Departementet viser videre til at banker, kredittforetak og finansieringsselskaper etter forslaget skal rapportere om gjenstående løpetid for poster i balansen og ikke-balansførte instrumenter. Kravet tar utgangspunkt i en løpetidsrapportering. En løpetidsrapportering vil gi en oversikt over løpetiden av innskudd og andre innlånsmidler på den ene siden og tilbakebetalingstakten for utlån på den andre siden. I en slik sammenheng legger departementet til grunn at en også må vurdere forholdet mellom bankenes innskudd og utlån, og hvilke alternative likviditetskilder banken har tilgang til om innskuddsfinansieringen skulle svikte. Departementet er av den oppfatning at en løpetidsanalyse bør gjenspeile forventede inngående og utgående likviditetsstrømmer som, med en gitt sannsynlighet, vil inntreffe innenfor ulike tidsintervall, og at hver finansinstitusjon bør etablere en prosess for å sikre løpende måling og kontroll av netto innlånsbehov i perioden. Departementet legger således til grunn at forholdet mellom innskudd og utlån derfor bør være et integrert element i likviditetsstyringen i banken, og at forholdet mellom disse vurderes skjønnsmessig ved tilsyn av Kredittilsynet.

I og med at likviditetskravet etter departementets forslag også vil gjelde for forsikringsselskaper, legger departementet til grunn at det ikke er behov for den særregel for forsikringsselskaper som Banklovkommisjonen har foreslått i sitt utkast § 10-10 fjerde ledd. Departementet anser bestemmelsen for å inneholde en nærmere presisering av det kvalitative likviditetskravet, og således er unødvendig å lovfeste. Det vises for øvrig til at et tilsvarende krav følger av forskrift 23. april 1997nr. 377 om forsikringsselskapers kapitalforvaltning § 5 tredje ledd.

Kredittilsynets kompetanse til å gripe inn overfor en finansinstitusjon hvor likviditetsrisikoen ikke er forsvarlig, foreslås regulert i forslaget til ny § 2-17 fjerde ledd. Forslaget er i samsvar med Banklovkommisjonens utkast.

Departementet slutter seg også til Banklovkommisjonens utkast til forskriftshjemmel, jf. forslaget til ny § 2-17 femte ledd. Departementet viser til at forslaget til forskriftshjemmel i femte ledd første punktum er generell, og gjelder nærmere regler til gjennomføring av bestemmelsene i paragrafen for øvrig. Departementet tar som nevnt ovenfor, sikte på å fastsette nærmere regler om forsvarlig likviditetsstyring i medhold av denne bestemmelsen. I likhet med Banklovkommisjonen, mener departementet dessuten at det er svært viktig at det i spesielle situasjoner er anledning til å fastsette kvantitative minstekrav til institusjonens beholdning av likvider. Det vises til forslaget til ny § 2-17 femte ledd annet punktum. Departementet viser til at det kun er når det foreligger "særlige grunner", at det kan fastsettes slike kvantitative krav. Det vises til Banklovkommisjonens omtale av denne bestemmelsen i NOU 2001:23 punkt 7.6.2, som departementet slutter seg til.

Som følge av at departementet foreslår en egen bestemmelse om likviditetskrav for finansinstitusjoner i finansieringsvirksomhetsloven, foreslår departementet å oppheve gjeldende bestemmelser om likviditet i henholdsvis sparebankloven og forretningsbankloven med tilhørende forskrift. Det vises til lovforslagets del II (sparebankloven) og del III (forretningsbankloven).

Departementet viser til at finansieringsvirksomhetsloven § 2a-9 om konsolideringsregler vil gjelde for de foreslåtte likviditetskravene. Departementet legger til grunn at kravet om konsolidering vil være oppfylt når den enkelte institusjon har oppfylt det kvalitative likviditetskravet. Når det gjelder de nærmere krav til rutiner for styring og kontroll, legges det til grunn at kravene til disse ikke vil gjelde på konsolidert basis. Det vil imidlertid, dersom det blir nødvendig, kunne fastsettes nærmere regler om konsolidering også for denne delen av likviditetskravet i forskrift. Det vises til forskriftshjemmelen i finansieringsvirksomhetsloven 2a-9 siste ledd.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-
slag del II (sparebankloven), III (forretningsbanklo-
ven) og IV (finansieringsvirksomhetsloven).

5. ENDRING I HVITVASKINGSLOVEN

5.1 Sammendrag

Lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvas-
king av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvit-
vaskingsloven) § 16 gir regler om straff ved overtredelse av hvitvaskingsloven og tilhørende forskrifter. Loven trådte i kraft 1. januar 2004. Det vises til omtale i Ot.prp. nr. 72 (2002-2003) kapittel 13, jf. Innst. O. nr. 100 (2002-2003).

Det følger av hvitvaskingsloven § 16 første ledd at rapporteringspliktige som forsettlig overtrer eller medvirker til overtredelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven straffes med bøter. I annet ledd fremgår det at fengsel inntil 1 år kan anvendes ved særlig skjerpene omstendigheter.

Før hvitvaskingsloven trådte i kraft, var forebyg-
gende tiltak mot hvitvasking rettet mot finansinsti-
tusjoner mv. regulert i finansieringsvirksomhetsloven § 2-17. Regler om straff for overtredelse fulgte av finansieringsvirksomhetsloven § 5-1. Etter finansieringsvirksomhetsloven § 5-1 straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer finansieringsvirksomhetsloven eller bestemmelser eller pålegg gitt med hjemmel i loven eller medvirker til dette, med bøter, eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel inntil 1 år, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

Straffebestemmelsen i hvitvaskingsloven § 16 er omtalt i Ot.prp. nr. 72 (2002-2003) kapittel 13. Det fremgår av forarbeidene at hensikten var å videreføre gjeldende regler når det gjelder "regler om strafferammen". Det ble ikke vurdert å innsnevre straffebestemmelsens rekkevidde. Det ble imidlertid foretatt en endring i den endelige lovteksten som har medført tvil om straffebestemmelsen gjelder for ansatte hos rapporteringspliktige. Straffeansvaret i hvitvaskingsloven § 16 retter seg ifølge ordlyden mot "rapporteringspliktig", slik begrepet er definert i hvitvaskingsloven § 2 nr. 1. Av definisjonen fremgår det at med "rapporteringspliktig" menes "virksomhet eller person som nevnt i § 4". Ifølge hvitvaskingsloven § 4 tredje ledd gjelder også loven for foretak og personer som utfører tjenester på vegne av eller for rapporteringspliktige. Det har likevel vært reist spørsmål om straffebestemmelsen omfatter ansatte.

Endringen i den endelige lovteksten anses som en inkurie, jf. forarbeidene. Det foreslås på denne bakgrunn å presisere i hvitvaskingsloven § 16 at straffebestemmelsen, i tråd med finansieringsvirksomhetsloven § 5-1, gjelder "den som" forsettlig overtrer el-

ler medvirker til overtredelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven.

Departementet viser til lovforlaget del VIII (hvitvaskingsloven) endret § 16 første ledd.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-
slag del VIII (hvitvaskingsloven) endret § 16 første ledd.

6. ENKELTE JUSTERINGER I REGNSKAPSLOVEN

6.1 Endringer i regnskapsloven § 1-7 - forskrifter om avvikende regnskapsår

6.1.1 Sammendrag

Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven) § 1-7 inneholder bestemmelser om regnskapsåret. Etter § 1-7 første ledd første punktum er regnskapsåret kalenderåret. Etter første ledd annet punktum kan avvikende regnskapsår benyttes dersom dette på grunn av sesongmessig virksomhet øker årsregnskapets informasjonsverdi. Etter første ledd annet punktum kan regnskapspliktig som er filial eller datterselskap av utenlandsk foretak, benytte avvikende regnskapsår for å ha samme regnskapsår som det utenlandske foretaket.

Fram til 1. juli 2005 inneholdt regnskapsloven § 1-7 en hjemmel for departementet til i særlige tilfeller å gjøre unntak fra hovedregelen om at regnskapsåret følger kalenderåret. Unntak kunne gjøres ved forskrift eller enkeltvedtak. Myndigheten til å gjøre unntak ved enkeltvedtak var delegert til Skattedirektoratet. Etter direktoratets praksis ble det gjort unntak for sesongmessig virksomhet og hvor et avvikende regnskapsår ville øke regnskapets informasjonsverdi. Forskrift om avvikende regnskapsår for filial og datterselskap av utenlandsk foretak som anvender avvikende regnskapsår av 19. juli 1999 nr. 816 ga filialer og datterselskaper av utenlandsk morselskap adgang til å benytte avvikende regnskapsår for å ha samme regnskapsår som det utenlandske foretaket.

Ved endringslov 10. juni 2005 nr. 46 ble unntakshjemmelen i § 1-7 første ledd annet punktum opphevet. Til gjengjeld ble adgangen til å anvende avvikende regnskapsår for foretak med sesongmessig virksomhet lovfestet i § 1-7. Videre ble det tatt inn en bestemmelse i § 1-7 som ga visse filialer og datterselskaper rett til å anvende avvikende regnskapsår slik som i medhold av forskrift 19. juli 1999 nr. 816.

I brev til departementet 27. september 2005 peker Skattedirektoratet på typetilfeller som ikke dekkes av adgangen til å benytte avvikende regnskapsår etter endringene i § 1-7, men hvor direktoratet mener

hvor gode grunner tilsier at det bør kunne innvilges dispensasjon. Direktoratet nevner som eksempel foretak som gjennom samarbeidsavtaler inngår i et internasjonalt forpliktende samarbeid uten at de er filialer eller datterselskaper av utenlandske selskaper. I slike samarbeidsforhold vil ofte fordeling av kostnader og overskudd basere seg på det totale resultatet, noe som taler for at de enkelte foretak bør ha anledning til å følge identiske regnskapsår. Direktoratet viste også til tilknyttede selskap som skal konsolideres i regnskap som følger et avvikende regnskapsår. Skattedirektoratet viser til at det finnes visse humanitære organisasjoner som kan ha behov for avvikende regnskapsår på grunn av utstrakt internasjonalt samarbeid. Skattedirektoratet påpeker at økt internasjonalisering og harmonisering av regnskapsregler over landegrensene kan medføre at flere foretak enn de som omfattes av gjeldende bestemmelse i § 1-7 kan tenkes å ha behov for avvikende regnskapsår. Skattedirektoratet mener på denne bakgrunn at det vil være behov for å gjeninnføre adgangen til å tillate avvikende regnskapsår ved enkeltvedtak eller forskrift.

Departementet har merket seg Skattedirektoratets vurdering av at det kan oppstå situasjoner hvor en regnskapspliktig bør gis adgang til å ha avvikende regnskapsår i tillegg til de situasjonene som er regulert i regnskapsloven § 1-7. Departementet er enig i at det er hensiktsmessig at regnskapsloven tar høyde for dette gjennom en adgang til å tillate avvikende regnskapsår. Departementet legger til grunn at det i likhet med den tidligere bestemmelsen må forbeholdes "særlige tilfeller", og at dispensasjon må kunne gis gjennom forskrift eller i enkeltvedtak. Da Regnskapslovutvalgets utredning i NOU 2003:23 var på høring, var det ingen høringsinstanser som gikk inn for å fjerne den daværende dispensasjonshjemmelen.

Departementet foreslår en bestemmelse om at departementet i særlige tilfeller ved forskrift eller enkeltvedtak kan gjøre unntak fra bestemmelsen om at regnskapsåret er kalenderåret.

Departementet viser til lovforslaget del VI (regnskapsloven) endret § 1-7.

6.1.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del VI (regnskapsloven) endret § 1-7.

6.2 Endringer i regnskapsloven §§ 8-1 og 8-2 om offentlighet og innsendingsplikt

6.2.1 Sammendrag

I regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 1-13 fremgår det hvilke foretak som har regnskapsplikt etter regnskapsloven. I § 1-2 første ledd nr. 13 nevnes utenlandsk foretak som utøver eller deltar i virksom-

het her i riket eller på norsk kontinentalsokkel, og som er skattepliktig til Norge etter norsk intern lovgivning. Listen over regnskapspliktige i § 1-2 ble endret ved lov 10. juni 2005, som trådte i kraft 1. juli 2005. Lovendringen førte til at utenlandsk foretak som utøver eller deltar i virksomhet her i riket eller på norsk kontinentalsokkel ble endret fra nr. 12 til nr. 13.

Ved en inkurie har endringen i § 1-2 ikke blitt fulgt opp i regnskapsloven § 8-1 om offentlighet og § 8-2 om innsending til Regnskapsregisteret. Departementet foreslår at henvisningene i §§ 8-1 og 8-2 til § 1-2 første ledd nr. 12 endres slik at henvisningene rettes til § 1-2 første ledd nr. 13.

Det vises til lovforslaget del VI (regnskapsloven) endrede §§ 8-1 og 8-2.

6.2.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovforslag del VI (regnskapsloven) endrede §§ 8-1 og 8-2.

6.3 Endringer i regnskapsloven § 3-1 - henvisning til notebestemmelser og krav om språk

6.3.1 Sammendrag

Etter regnskapsloven § 3-1 er foretak som i medhold av regnskapsloven § 3-9 anvender EØS-regler om internasjonale regnskapsstandarder (IFRS), unntatt fra flere bestemmelser i regnskapsloven. Det gjelder blant annet notebestemmelsene i §§ 7-15 fjerde ledd og 7-36 fjerde til åttende ledd (små foretak).

Ved lov 10. juni 2005 ble det gjort endringer i regnskapsloven §§ 7-15 og 7-36, uten at henvisningene til disse paragrafene i § 3-1 tredje ledd ble tilsvarende justert.

Departementet foreslår at henvisningen i § 3-1 tredje ledd til §§ 7-15 og 7-36 korrigeres.

Departementet viser til lovforslaget del VI (regnskapsloven) endret § 3-1 tredje ledd.

Etter § 3-1 er regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eller selskapsregnskap i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (§ 3-9), unntatt fra lovens § 3-4 om valuta og språk. Unntaket fra § 3-4 ble gjort ved endringslov 10. desember 2004 nr. 81. Det fremgår imidlertid av Ot.prp. nr. 89 (2003-2004) at formålet med endringen av § 3-1 var å gjøre unntak fra kravet til valuta i § 3-4. Departementet legger til grunn at unntaket fra krav til språk er en utilsiktet endring.

Departementet foreslår at feilen korrigeres ved at henvisningene til § 3-4 i § 3-1 tredje ledd endres slik at den bare henviser til § 3-4 første og annet ledd om valuta, og ikke til § 3-4 tredje ledd om språk.

Departementet viser til lovforslaget del VI (regnskapsloven) endret § 3-1 tredje ledd.

6.3.2 *Komiteens merknader*

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-
slag del VI (regnskapsloven) endret § 3-1 tredje ledd.

6.4 Endring i regnskapsloven § 3-9 - forskrifter om internasjonale regnskapsstandarder

6.4.1 *Sammendrag*

Regnskapsloven § 3-9 ble fastsatt ved lov 10. desember 2004 nr. 81. Paragrafen gjennomfører EØS-regler etter forordning (EF) nr. 1606/2002 om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). Etter § 3-9 annet ledd fastsetter departementet forskrifter om gjennomføring av EØS-regler som svarer til kommisjonsforordninger fastsatt i medhold av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 3.

De internasjonale regnskapsstandardene (IFRS) er endret flere ganger den senere tid. Bakgrunnen er særlig kravet i forordning nr. 1606/2002 om at børsnoterte foretak skal anvende IFRS (slik de er fastsatt som kommisjonsforordninger) i konsernregnskapene fra og med regnskapsåret 2005. Det har nå vist seg at kommisjonsforordningene som fastsetter IFRS'er for anvendelse i EU/EØS, har blitt fastsatt både rett før og etter årsskiftet 2005/2006 for frivillig anvendelse i 2005-regnskapene. Disse endringene har inkludert nødvendige tilpasninger i utdaterte standarder og nødvendige overgangsregler. Det har ikke vært mulig å få innlemmet alle disse kommisjonsforordningene i EØS-avtalen før 2005-regnskapene utarbeides. Det er uheldig på dette området om norske foretak som følger IFRS ikke kan følge disse endringene i IFRS.

Departementet har, ut fra de helt særskilte omstendighetene rundt tidspunktet for innlemmelse av disse kommisjonsforordningene i EØS-avtalen, kommet til at det har vært forsvarlig å tolke forskriftshjemmelen utvidende slik at de aktuelle forordningene kunne fastsettes som forskrift før de var innlemmet i EØS-avtalen. Etter departementets syn bør denne tolkningen innarbeides i lovteksten for å ta høyde for en lignende situasjon ved senere endringer i IFRS.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at forskriftshjemmelen i § 3-9 annet ledd endres slik at den ikke henviser til EØS-regler som svarer til kommisjonsforordninger fastsatt i medhold av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 3.

Etter forslaget fastsetter departementet forskrifter som svarer til kommisjonsforordninger fastsatt i medhold av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 3.

Det vises til lovforslaget del VI (regnskapsloven) § 3-9 annet ledd.

6.4.2 *Komiteens merknader*

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-
slag del VI (regnskapsloven) § 3-9 annet ledd.

7. JUSTERING I FORSIKRINGSFORMIDLINGSLOVEN

7.1 *Sammendrag*

Etter lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling § 9-1 kan tvist mellom oppdragsgiver og forsikringsformidler behandles av kompetent organ dersom en av partene krever det. Bestemmelsen gir departementet myndighet til å fastsette nærmere bestemmelser om organet i forskrift.

Forskrift om forsikringsformidling ble fastsatt 9. desember 2005. I utkastet til forskrift foreslo departementet en bestemmelse om at nemndas virksomhet skal finansieres ved å pålegge forsikrings- og gjenforsikringsmeglingsforetak en årsavgift som kan variere i forhold til foretakets markedsandel. Videre ble det foreslått innført et klagegebyr for hver klage som behandles i nemnda. I høringsuttalelse 15. november 2005 uttalte Justisdepartementet at det "fremstår ... som noe usikkert om forsikringsformidlingsloven § 9-1 første punktum åpner for å fastsette en generell plikt til å betale årsavgift. En naturlig språklig forståelse av bestemmelsen innebærer i første rekke en adgang til å gi nærmere regler om de organisatoriske sidene ved klageordningen. Det er mulig dette stiller seg annerledes når det gjelder klagegebyret siden dette er konkret knyttet opp til behandlingen av den enkelte klagen".

For å rydde av veien tvil om at forsikringsformidlingsloven § 9-1 gir adgang til å fastsette forskriftsbestemmelser om finansiering av klagenemnda gjennom å pålegge foretak årsavgift, mener departementet at dette bør presiseres i forsikringsformidlingsloven § 9-1.

Departementet foreslår en bestemmelse om at departementet i forskrift kan fastsette nærmere bestemmelser om finansiering av organet, herunder bestemmelser om at utgifter tilknyttet organets virksomhet skal utliknes på forsikringsformidlingsforetakene eller dekkes av partene.

Det vises til lovforslaget del IX (forsikringsformidlingsloven) endret § 9-1.

7.2 *Komiteens merknader*

Komiteen slutter seg til Regjeringens lovfor-
slag del IX (forsikringsformidlingsloven) endret § 9-1.

8. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

8.1 Sammendrag

Endringer i lov om autorisasjon av regnskapsførere

Forslaget om å oppheve ordningen med fornyelse av autorisasjon hvert femte år må antas å frigjøre ressurser i Kredittilsynet. Departementet forutsetter at disse anvendes til et mer intenst stedlig og dokumentbasert regnskapsførertilsyn. Opphevelse av fornyelsesordningen antas også å kunne begrense kostnadene noe for regnskapsførere.

Oppnevning av en klagenemnd for regnskapsførersaker i medhold av forslaget til regnskapsførerloven endret § 9, vil medføre behov for en mindre styrking av Kredittilsynets budsjett. Utgiftene til klagenemnden skal dekkes over Kredittilsynets budsjett og utlignes på regnskapsførerne. Tiltaket antas å frigjøre noe ressurser i Finansdepartementet, selv om sekretariatsfunksjonen må ivaretas av departementet.

For øvrig antas lovforslaget ikke å medføre økonomiske og administrative konsekvenser av betydning.

Endringer i reglene om godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner for regnskapsførere og revisorer

Departementet legger til grunn at endringene i regnskapsførerloven og revisorloven om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra andre land kun vil gi begrensede økonomiske konsekvenser for Kredittilsynet. Departementet forutsetter at eventuelle økte utgifter dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

Det har hittil ikke vært mange saker om godkjenning av utenlandske yrkeskvalifikasjoner for regnskapsførere og revisorer.

Forslaget vil medføre visse administrative konsekvenser ved at ordningen med egnethetsprøve i større grad vil måtte tilpasses den enkelte søker.

Likviditetskrav for banker

ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Etter forslaget overføres det overordnede ansvaret for kontroll og tilsyn med finansinstitusjonenes likviditetsrisiko til Kredittilsynet, som vil innebære kontroll og tilsynsoppgaver for de aktuelle myndighetene. Da Kredittilsynet per i dag allerede fører tilsyn av bankenes likviditetsrisiko og i praksis følger BIS' anbefaling om god praksis for likviditetsstyring i banker, anses forslaget å ha begrensede administrative konsekvenser. Som følge av at likviditetsreglene gjøres gjeldende for en utvidet krets av institusjoner, også andre finansinstitusjoner, vil dette innebære noen økte kontrolloppgaver. Dette er likevel institu-

sjoner Kredittilsynet allerede fører tilsyn med. For øvrig må Kredittilsynet eventuelt utarbeide noen nye krav til kontroll av likviditetsrisikoen.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Kredittilsynet fører i dag tilsyn med bankenes beholdning av likvide midler i forhold til sparebankloven, forretningsbankloven og likviditetsforskriften. Lovforslaget som departementet fremmer i denne proposisjonen, vil innebære en videreføring av dagens kvalitative krav om at bankene skal sørge for at den til en hver tid kan dekke sine skyldnader ved forfall. Forslaget innebærer i hovedsak ingen endring i kravet til likviditet i bankene.

Departementet har foreslått at det skal gi utfyllende bestemmelser i forskrift i tråd med den internasjonale oppgjørsbankens (BIS) anbefaling. Da Kredittilsynet per i dag allerede fører tilsyn av bankenes likviditetsrisiko og i praksis følger BIS' anbefaling om god praksis for likviditetsstyring i banker, anses forslaget å ha svært begrensede økonomiske konsekvenser for bankene og banktilsynet. I tillegg gjennomfører Kredittilsynet likviditetsundersøkelser i de største bankene i Norge, hvis formål er å få en oppdatert og systematisk oversikt over bankenes praksis for styring og kontroll av likviditetsrisiko, samt en oversikt over bankenes faktiske risikonivå og utviklingen over tid. Kredittilsynet har således verktøy på plass for både å evaluere bankenes likviditetsrisiko og styringen og kontrollen av denne. Forslaget anses på denne bakgrunn å ha svært begrenset betydning for tilsynskostnadene overfor bankene.

Departementet foreslår å omplassere det kvalitative likviditetskravet i finansieringsvirksomhetsloven, og kravet utvides til å gjelde også andre finansinstitusjoner. Forslaget med å utvide kravene til å gjelde alle finansinstitusjoner kan medføre noe økte kostnader ved likviditetsstyring i, og rapportering av likviditet i finansinstitusjoner som ikke er banker. Kredittilsynet har etter lovforslaget også kompetanse til å fastsette nærmere krav til løpetidsrapportering for banker, kredittforetak og finansieringsselskaper. Et nærmere krav kan eksempelvis være hyppigere rapportering. Dette kan i så fall føre til noe økte kostnader. Samlet sett antas at forslaget ikke har vesentlige økonomiske konsekvenser verken for myndighetene eller finansinstitusjonene.

Endring i hvitvaskingsloven

Forslaget anses ikke å medføre vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

Enkelte justeringer i regnskapsloven

Forslagene anses ikke å medføre økonomiske og administrative konsekvenser.

Justering i forsikringsformidlingsloven

Lovforslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser. Dette må imidlertid vurderes ved bruk av forskriftshjemmelen.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen tar dette til orientering.

9. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER

9.1 Sammendrag

Proposisjonens kapittel 9 inneholder merknader til de enkelte bestemmelser. Det vises til proposisjonens kapittel 9 for en nærmere redegjørelse.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen tar merknadene til de enkelte bestemmelsene i proposisjonens kapittel 9 til orientering.

10. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover

I

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 18 skal lyde:

18. *Autoriserte regnskapsførere og regnskapsfører-selskaper.*

Nåværende nr. 18 blir ny nr. 19.

§ 9 annet ledd femte og sjette punktum skal lyde:

Fordelingen innen de grupper som omfattes av § 1 første ledd nr. 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 17 og 18 skjer etter regler som fastsettes av departementet. Når tilsynet følger av § 1 annet ledd eller annen særskilt lovhjemmel, jf § 1 første ledd nr. 19, skjer for-

delingen innen den enkelte gruppe etter regler som fastsettes av departementet.

II

Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker § 27 oppheves.

III

Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker § 22 oppheves.

IV

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) skal ny § 2-17 lyde:

§ 2-17 Likviditet

(1) *En finansinstitusjon skal sørge for at den til enhver tid har tilstrekkelige likvider til at den kan dekke sine forpliktelser ved forfall.*

(2) *En finansinstitusjon skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring etter retningslinjer fastsatt av styret. Kredittilsynet kan fastsette rapporteringskrav.*

(3) *Banker, kredittforetak og finansieringsselskaper skal rapportere gjenstående løpetid for poster i balansen og ikke-balanserte finansielle instrumenter til Kredittilsynet. Kredittilsynet kan fastsette nærmere krav til slik rapportering.*

(4) *Finner Kredittilsynet at likviditetsrisikoen knyttet til virksomheten ikke er forsvarlig, kan Kredittilsynet gi finansinstitusjonen pålegg som begrenser adgangen til å gi nye lån eller kreditter eller kreve at andre tiltak blir satt i verk for å rette på forholdet.*

(5) *Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til gjennomføring av bestemmelsene i paragrafen her. Når særlige grunner foreligger kan departementet fastsette minstekrav til finansinstitusjoners beholdning av likvider.*

V

I lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Enhver som i næring påtar seg å føre regnskap for andre, jf. § 2 første ledd, skal være autorisert av Kredittilsynet i samsvar med denne lov.

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Autorisert regnskapsfører skal nytte yrkesbetegnelsen «Autorisert regnskapsfører». Selskap som

nevnt i § 6 skal bruke betegnelsen «Autorisert regnskapsførerselskap» i tilknytning til navnet.

§ 2 første og annet ledd skal lyde:

Som regnskapsføring etter denne lov regnes utføring av oppdragsgivers plikter etter regnskaps- og bokføringslovgivningen og utarbeidelse av oppgaver og opplysninger for oppdragsgiver som denne skal gi i henhold til lov eller forskrift.

Autorisert regnskapsfører skal utføre sine oppdrag i samsvar med bestemmelser i og i medhold av lov og i samsvar med god regnskapsføringsskikk.

§ 3 annet ledd annet punktum oppheves.

Nytt § 3 tredje ledd skal lyde:

Kredittilsynet kan i forskrift fastsette bestemmelser om krav til navn, adresse og andre opplysninger om oppdragsgiver og regnskapsfører i oppdragsavtale, regnskapsmateriale og andre dokumenter eller oppgaver som regnskapsføreren utarbeider.

§ 4 skal lyde:

§ 4 Regnskapsførere – vilkår for autorisasjon

Autoriserte regnskapsførere skal:

1. være bosatt i en EØS-stat,
2. ha fast kontorsted i Norge,
3. være økonomisk vederheftig,
4. ha ført en hederlig vandel,
5. ikke være umyndiggjort,
6. ha gjennomført utdanning i henhold til forskrift som gis av Kredittilsynet,
7. ha 2 års regnskapspraksis i henhold til forskrift som gis av Kredittilsynet.

Kredittilsynet kan gi dispensasjon fra bopelskravet i første ledd nr. 1. Kredittilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet etter første ledd nr. 2 om fast kontorsted i Norge dersom de av regnskapsførers dokumenter som gjelder oppdragsgivere i Norge, oppbevares på et fast sted her i riket på en ordnet og forsvarlig måte. Dokumentene skal være tilgjengelige og tilrettelagt for innsyn av offentlig kontrollmyndighet.

Kredittilsynet kan ved forskrift fastsette bestemmelser om autorisasjon av regnskapsførere med yrkeskvalifikasjoner fra andre land.

§ 5 skal lyde:

§ 5 Krav til etterutdanning

Autorisert regnskapsfører skal til enhver tid kunne dokumentere tilstrekkelig etterutdanning. Kredittilsynet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kravet til etterutdanning.

§ 6 skal lyde:

§ 6 Regnskapsførerselskaper – vilkår for autorisasjon

Autoriserte regnskapsførerselskaper skal:

1. ha en daglig leder som er autorisert regnskapsfører,
2. ha som formål å føre regnskap for andre,
3. være økonomisk vederheftig,
4. ha fast kontorsted i Norge.

I oppdragsavtale etter § 3 skal regnskapsførerselskapet utpeke en bestemt autorisert regnskapsfører som ansvarlig regnskapsfører for oppdraget.

Kredittilsynet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om og unntak fra kravet om at daglig leder skal være autorisert regnskapsfører.

Kredittilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet etter første ledd nr. 4 om fast kontorsted i Norge dersom dokumenter som gjelder oppdragsgivere i Norge, oppbevares på et fast sted her i riket på en ordnet og forsvarlig måte. Dokumentene skal være tilgjengelige og tilrettelagt for innsyn av offentlig kontrollmyndighet.

§ 7 skal lyde:

§ 7 Tilbakekalling av autorisasjon

Kredittilsynet skal kalle tilbake autorisasjon som regnskapsfører dersom en regnskapsfører ikke lenger oppfyller kravene i § 4 første ledd nr. 1, 2, 3 og 5, jf. § 4 annet ledd.

Kredittilsynet skal kalle tilbake autorisasjon som regnskapsførerselskap dersom selskapet ikke lenger oppfyller kravene i § 6 første ledd og eventuelle bestemmelser gitt i medhold av § 6 tredje ledd.

Kredittilsynet kan kalle tilbake autorisasjon som regnskapsfører dersom regnskapsføreren anses uskikket fordi vedkommende

1. har gjort seg skyldig i straffbar handling og dette må antas å svekke den tillit som er nødvendig for yrkesutøvelsen, eller
2. grovt eller gjentatte ganger har overtrådt regnskapsførers plikter etter lov eller forskrifter.

Kredittilsynets adgang til å kalle tilbake autorisasjon etter tredje ledd gjelder tilsvarende for regnskapsførerselskaper.

Tilbakekall etter denne paragraf kan besluttes for en tidsbegrenset periode.

§ 8 skal lyde:

§ 8 Suspensjon av autorisasjon

Dersom en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekalling av autorisasjon, kan autorisasjonen suspenderes inntil straffesaken er avsluttet.

§ 9 skal lyde:

§ 9 Klagenemnd

Departementet kan i forskrift fastsette at en klagenemnd skal avgjøre klager på vedtak etter §§ 4, 6 og 7. Departementet kan i forskrift fastsette at klagenemnden skal avgjøre klager også på andre vedtak etter denne lov.

Forvaltningsloven kommer til anvendelse for klagenemndens virksomhet. Departementet kan fastsette nærmere regler om frister, innholdet av klage, tilsvær og muntlig forhandling og om klagenemndens sammensetning og virksomhet.

Klagenemndens utgifter til klagebehandling etter første ledd dekkes av Kredittilsynet og utliknes etter kredittilsynsloven § 9 på regnskapsførere og regnskapsførerselskaper som er autorisert etter bestemmelsene i denne lov. Departementet fastsetter medlemmenes godtgjørelse.

Det kan kreves gebyr for behandling av klage som angitt i første ledd. Departementet kan gi nærmere regler om når gebyr skal kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevingen.

§ 10 skal lyde:

§ 10 Regnskapsførers taushetsplikt

Regnskapsfører og regnskapsførers medarbeidere har taushetsplikt om alt de under sin virksomhet får kjennskap til med mindre annet følger av eller i medhold av lov, eller den opplysningene gjelder har samtykket til at taushetsplikten ikke skal gjelde. Regnskapsfører og regnskapsførers medarbeidere kan ikke utnytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

En regnskapsfører som foretar kontroll av en annen regnskapsførers regnskapsføreroppdrag, kan i forbindelse med denne kontrollen gis opplysninger og dokumentasjon uten hinder av den andre regnskapsførers taushetsplikt etter første ledd. Taushetsplikten etter første ledd gjelder tilsvarende for den regnskapsfører som foretar kontrollen.

Uten hinder av bestemmelsen i første ledd kan regnskapsfører gi opplysninger og dokumentasjon til ny regnskapsfører når denne regnskapsføreren ber om dette og dette har betydning for regnskapsføreroppdraget.

Taushetsplikt etter første ledd eller avtalt taushetsplikt er ikke til hinder for at regnskapsfører kan avgi forklaring og fremlegge dokumentasjon vedrørende regnskapsføreroppdrag eller andre tjenester for

1. domstol, eller
2. politiet når det er åpnet etterforskning i en straffesak.

Regnskapsfører kan videre underrette politiet dersom det i forbindelse med regnskapsføreroppdrag eller andre tjenester fremkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er foretatt en straffbar handling.

Taushetsplikten gjelder også etter at oppdraget er avsluttet.

§ 11 skal lyde:

§ 11 Register over regnskapsførere

Kredittilsynet fører register over autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper som nevnt i denne lov § 1. Registeret skal også inneholde opplysninger om autorisasjoner som er tilbakekalt etter § 7. Kredittilsynet kan i forskrift gi bestemmelser om registerføringen og registerets innhold.

§ 12 skal lyde:

§ 12 Innsyn i regnskapsmateriale hos oppdragsgiver

Dersom det er nødvendig for å få gjennomført et forsvarlig tilsyn med en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap, kan Kredittilsynet pålegge oppdragsgiver som nevnt i § 2 første og tredje ledd å la Kredittilsynet få innsyn i oppdragsgivers regnskapsbøker og annet regnskapsmateriale som regnskapsføreren har håndtert i forbindelse med oppdraget. Pålegg etter første punktum kan ikke omfatte regnskapsmateriale som befinner seg hos regnskapsføreren. Oppdragsgiver plikter å legge forholdene praktisk til rette for innsyn fra Kredittilsynet.

Kredittilsynsloven § 10 annet ledd om tvangsmulkt gjelder for pålegg etter første ledd.

§ 13 skal lyde:

§ 13 Utfylling og gjennomføring

Kredittilsynet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av denne lov.

§ 14 skal lyde:

§ 14 Straff

Overtredelse av denne lov og forskrifter gitt med hjemmel i loven straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år, for så vidt ingen strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse.

Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak er fem år.

§§ 15 til 17 oppheves.

VI

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-7 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Departementet kan i særlige tilfeller ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

§ 3-1 tredje ledd skal lyde:

For konsernregnskap eller selskapsregnskap utarbeidet i samsvar med § 3-9, gjelder ikke bestemmelsene i denne lov § 1-4, § 1-9, § 3-2 første, annet og fjerde ledd samt tredje ledd annet og tredje punktum, § 3-2a, § 3-4 første og annet ledd, § 3-6, § 3-8, kapittel 4, kapittel 5, kapittel 6, §§ 7-1 til 7-14, § 7-15 fjerde og femte ledd, § 7-16, § 7-17, §§ 7-19 til 7-25, § 7-28, § 7-29, § 7-33, § 7-34, § 7-35, § 7-36 fjerde til niende ledd og §§ 7-37 til 7-41.

§ 3-9 annet ledd skal lyde:

Departementet fastsetter forskrifter som svarer til kommisjonsforordninger fastsatt i medhold av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 3.

§ 8-1 annet ledd første og annet punktum skal lyde:

Årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning utarbeidet på grunnlag av regnskapsplikt etter § 1-2 første ledd nr. 13 (filialregnskap) er ikke offentlige. Dette gjelder også for regnskapspliktig etter § 1-2 første ledd nr. 13 som i tillegg er regnskapspliktig på annet grunnlag.

§ 8-2 annet ledd første punktum skal lyde:

Regnskapspliktig som nevnt i § 1-2 første ledd nr. 13 skal sende inn et eksemplar av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen for det foretaket filialen er en del av slik disse regnskapsdokumentene er utarbeidet, revidert og offentliggjort i henhold til lovgivningen i hjemstaten senest samtidig med at dette årsregnskapet skal offentliggjøres etter lovgivningen i hjemstaten.

VII

I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) skal § 3-6 lyde:

§ 3-6 Godkjenning av revisorer fra andre land

Departementet kan ved forskrift fastsette bestemmelser om godkjenning av registrert eller statsautorisert revisor med yrkeskvalifikasjoner fra andre land.

VIII

I lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger (hvitvaskingsloven) skal § 16 første ledd lyde:

Med bøter straffes den som forsettlig overtrer eller medvirker til overtredelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven.

IX

I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) skal § 9-1 lyde:

Dersom det oppstår tvist mellom oppdragsgiver og forsikringsformidler, kan hver av partene kreve å få behandlet denne av kompetent organ som fastsatt i forskrift av departementet. I forskrift kan departementet fastsette nærmere bestemmelser om finansiering av organet, herunder bestemmelser om at utgifter tilknyttet organets virksomhet skal utliknes på forsikringsformidlingsforetakene eller dekkes av partene. Så lenge tvisten er til behandling i organet, kan ingen av partene bringe tvisten inn for domstolene. En sak som er realitetsbehandlet av organet, kan bringes direkte inn for domstolene.

X

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelsene i loven kan settes i kraft til ulik tid.

Departementet kan fastsette overgangsbestemmelser.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. mai 2006

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
leder

Marianne Aasen Agdestein
ordfører

